

Alte Drucke

De imitatione christi ||

Thomas <a Kempis>

Parisij, 1515

Incipit liber tertius de interna xpi locutione ad animam fidelem.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150463

Tertius

modicum pati p̄ christo cum multa grauiora patia
ris p̄ mundo. Scias p̄ certo q̄ moriente te oportet
te ducere vitam: et quanto plus sibi q̄sq̄ moris tanto
deo magis viuere incipit. Nemo aptus est ad p̄ph̄e
dēdum celestia nisi se submiserit ad portandū p̄ chri
sto aduersa. Nihil deo acceptius tibi salubrius i m̄
do isto q̄ libenter pati pro christo. Et eligendum tibi
bi esset magis optare deberes pro christo aduersa
pati q̄ multis cōsolationibus recreari: quia christo
similior esses: et oībus sanctis eius magis p̄formior.
Non em̄ stat meritū nostrū et p̄fectus status nostrū
in multis suauitatibus et cōsolationibus: sed po
tius in magnis grauitatibus: et tribulationibus per
ferendis. Si quidē aliquid melius et vtilius saluti
hoīm q̄ pati fuisset: christus utiq̄ verbo et exemplo
ostendisset. Nam et sequentes se discipulos omnesq̄
eū sequi cupientes manifeste ad crucem portandam
hortat et dicit. Qui quis vult venire post me: abne
get semetip̄m et tollat crucem suam et sequatur me.
Om̄ib⁹ ergo perlectis et securitatis sit ista finalis
conclusio. Quoniam per multas tribulationes opor
tet nos intrare in regnum dei.

¶ Explicit liber secundus.

¶ Incipit liber tertius de interna xp̄i locutione ad
animam fidelem.

Capitulum primum.

Ad iam quid loquatur in me domin⁹
de⁹. Beata anima que dñz i se loquen
tem audit et de ore eius verbū cōsola
tiōis accipit Beate aures que venas
diuini susurri suscipiūt et de mūdo hu
ius susurratiōib⁹ n̄hil aduertūt. Et

Liber.

plane aures quenō vocē foris sonantē: sed interius
auscultāt veritatem loquentem et docentem. **B**eati
oculi qui exterioribus clausi: interioribus autē sunt
intenti. **B**eati qui interna penetrant: et ad capien-
da archana celestia magis ac magis per quotidiana ex-
ercitia se student preparare. **B**eati qui deo vacare
gestiunt ⁊ ab omni impedimento seculi se excutiunt
Animaduerte hec o anima mea et claude sensualita-
tis tue ostia vt possis in te audire quid loquatur do-
minus deus in te. **H**ec dicit dilectus tuus. Salus
tua ego sum: par tua et vita tua. Serua te apud me
et pacem inuenies. **R**emitte omnia transitoria ⁊ que
re eterna. **Q**uid sunt omnia temporalia nisi seducto-
ria: et quid iuuant omnes creature: si fueris a crea-
tore deserta. **O**mibus ergo abdicatis creatori tuo
te redde placidam ac fidelem vt veraz valeas appre-
hendere beatitudinem.

**¶ Quod veritas intus loquitur sine strepitu verbo-
rum.**

Capitulum. ij.

Loquere domine qz audit seruus tuus. **S**eruus
tuus ego sum da mihi intellectum vt sciam te-
stimonia tua. **I**ncлина cor meum in verba oris tui
fluat vt ros eloquium tuum. **P**ricebant olim filij isra-
el ad moysen. loquere nobis tu et audiemus non lo-
quatur nobis dñs ne forte moriamur. **N**on sic dñe
non sic oro sed magis cuz samuele ppheta humiliter
ac desideranter obsecro **L**oquere dñe quis audit ser-
uus tuus nō loquar mihi moyses aut aliquis ex pro-
phetis sed potius tu loquere dñe deus inspirator ⁊
illuminator oim prophetarum quia tu solus sine eis
potes me perfecte imbueres: illi autē sine te nihil pro-

Tertius.

ficient. Possunt quidem verba sonare s; ad spiritus
non conferūt. Pulcherime dicūt s; te tacēte cor nō
accendunt. Litteras tradunt sed tu sensum aperis.
Mysteria proferūt: sed tu referas intellectum signa-
torum. Mandata edicunt sed tu iuuas ad perficien-
dum. Piam ostendunt sed tu confortas ad ambulā-
dum. Illi foris tantū agunt: sed tu corda instruis et
illuminas. Illi exterius rigant: sed tu fecunditatem
donas. Illi clamant verbis sed tu auditui intelligen-
tiam tribuis. Non ergo loquatur mihi moyses sed
tu domine deus meus eterna veritas ne forte mo-
riar et sine fructu efficiar. Si fuero tantum foris ad
monitus et intus non accensus: ne sit mihi ad iudi-
cium verbum auditum et non factum cognitum nec
amatum: creditum et non seruatum. Loquere igitur
dñe quia audit seruus tuus. Verba enim vite eter-
ne habes loquere mihi ad qualēcūq; aīe mee conso-
lationem et da totius vite mee emendationem tibi
autem ad gloriam et perpetuum honorem.

¶ Quod verba dei cum humilitate sunt adienda et
q̄ multi ea non ponderant. Ep̄m. iij.

Adi fili mi verba mea verba suauissima om-
nem philosophorū et sapientum huius mundi
scientiam excedentia. Verba mea spirit et vita sūt
nec humano sensu pensanda. Non sunt ad vanam cō-
placenciam trahenda: sed in silentio audienda et cum
omni humilitate atq; affectu magno suscipienda: et
dixi. Beatus est quem tu erudieris domine et de lege
tua docueris eum vt mitiges ei a diebus malis et nō
desoletur in terra. Ego inquit dñs docui prophetas
ab initio et vsq; nunc non cesso omnibus loqui: sed

Liber.

multi ad vocē meam sunt surdi et duri. **P**lures mū-
dum libentius audiunt q̄ deū: facilius sequunt car-
nis sue appetitū q̄ dei beneplacitū. **P**romittit mun-
dus t̄palia et parua et seruitur ei auditate magna.
Ego p̄mitto summa et eterna: et torpescūt mortalīū
corda. **Q**ui tanta cura mihi omnibus seruit et obe-
dit sicut mundo et dñis eius seruitur. **E**rubesce sy-
don ait mare. **E**t si causam queris audi quare. **P**ro
modica prebenda longa via curritur: et pro eterna
vita vix a multis pes semel a terra leuaf. **A**ile p̄ciū
q̄ritur p̄ vno numismate interdū turpiter litigatur
et p̄ vana re et parua promissione die noctūq̄ fatiga-
ri non timetur. **S**ed prothdolo: pro bono incommu-
tabili pro premio inestimabili: pro summo honore et
gloria interminabili vel ad modicum fatigari pigri-
tatur. **E**rubesce ergo piger et querulose q̄ illi para-
tiores inueniuntur ad p̄ditionē q̄ tu ad vitam. **P**au-
dent illi amplius ad vanitatē q̄ tu ad p̄ritates. **Q**ui
dem a spe sua nōnunq̄ frustrantur. sed p̄missio mea
neminem fallit: nec cōfidentē mihi dimittit inanem.
Quod promisi dabo quod dixi implebo tamen vsq̄
in finem fidelis in dilectione mea quis permanserit.
Ego remunerator sum oīm bonorum et fortis proba-
tor oīm deuotorum. **S**cribe verba mea in corde tuo
et pertracta diligēter: erunt enim in t̄pe tentatiōis
valde necessaria. **Q**uod non intelligis cum legis co-
gnosces in die visitationis. **P**upliciter soleo selectos
meos visitare: tentatione. s. et consolatione: et duas
lectiones eis quotidie lego. vnā increpando eorū
vicia: alterāq̄ exhortando ad virtutum incrementa.
Qui habet verba mea et spernit ea habet qui iuch

Tertius.

et eum in nouissimo die.

Cristo ad implorandum deuotionis gratia.

Capitulum quartum.

Domine deus meus omnia bona mea tu es. Et quis ego sum vt audiam ad te loqui? Ego sū pauperimus seruulus tuus et abiect⁹ vermicul⁹ multo pauperior et contēptibilior q̄s scio et audeo dicere. Memento tu domine q̄ nihil sū nihil habeo nihilq̄ valeo. Tu solus bonus iustus ⁊ sanctus/tu omnia potes/omnia prestas omnia implēs solum peccatorē inanem relinquēs. Reminiscere miserationum tuarum domine et imple cor meum gratia tua qui non vis vacua esse opera tua. Quomodo possum me tollerare in hac misera vita nisi me confortauerit misa et gratia tua? Noli auertere faciem tuam a me/noli visitationem tuam prolongare noli consolationem tuam abstrahere/ne fiat aīa mea sic vt terra sine aqua tibi domine doce me facere volūtatē tuam/doce me coram te digne et humiliter conuersari qz sapientia mea tu es/qui in virtute me cognoscis/et cognouisti ante q̄s fieret mund⁹ et ante q̄s natus essem in mundo.

Quod in veritate et humilitate corā deo conuersandum est.

Lpm. v.

Alii ambula coram me in veritate et simplicitate cordis tui quere me semper. Qui ambulat coram me in veritate/tutabitur ab incurrib⁹ malis ⁊ veritas liberabit eum a se ductoribus et a de tractionibus iniquorum. Si veritas te liberauerit vere liber eris et non curabis de vanis hominum verbis. Nōne verū ē sicut dicis ita q̄so mecum fiat. vō

Liber.

ritas tua me doceat: ipsa me custodiat et usque ad salutarem finem me conducat. **I**psa me liberet ab omni affectione mala et inordinata dilectione: et ambula bo tecum in magna cordis libertate. **E**rgo te docebo ait veritas quod recta sunt et placita coram me. **C**ogita peccata tua cum discipulicentia magna et meror et nunquam reputes te aliquid esse propter opera bona. **R**evera peccatores et multis passionibus obnoxius et implicatus: **E**x te semper ad nihil tendis et cito laboris: cito vincis: cito turbaris cito dissolleris. **N**on habebis quicquam unde possis gloriari: sed multa unde te debes vilificare: quia multo infirmior es quam vales comprehendere: nihil ergo magnum tibi videatur ex omnibus que agis: nihil grande nihil pretiosum et admirabile nihil reputatione appareat dignum: nihil altum: nihil vere laudabile et desiderabile nisi quod eternum est. **P**lacebat tibi super omnia eterna veritas displiceat tibi super omnia vilitas maxima tua. **N**ihil sic timeas: nihil sic vituperes et fugias sicut vicia et peccata tua que magis displicere debent quam quolibet rerum damna. **Q**uidam non sincere coram me ambulant sed quadam curiositate et arrogantia ducti volunt secreta mea scire et alta dei intelligere: se et suam salutem negligentes. **I**psi sepe in magnas tentationes et peccata propter suam superbiam et curiositatem me eis adversante labuntur. **T**ime iudicia dei erpaucesce iram omnipotentis: noli autem discutere opera altissimi: sed tuas iniquitates perscrutare in quantis deliquisti et quam multa bona neglexisti. **Q**uidam solum portant suam deuotionem in libris et quidam in imaginibus quidam autem in signis exterioribus et figuris

Tertius.

quidam hñt me in ore: sed modicum in corde. Sunt aliqui intellectu illuminati ⁊ affectu purgati ad eterna sp̃ anhelant de terrenis grauius audiunt necessitatibus nature dolenter inseruiunt et hi sentiunt qđ veritatis spirit⁹ loquitur in eis qui docet eos terrenis despiciere ⁊ amare celestia mundū negligere et celum tota die ac nocte desiderare.

De mirabili affectu diuini amoris. *Lpm. vi.*

Benedico te pater celestis pater dñi mei Iesu christi qđ mei pauperis dignat⁹ es recordari. **P**ater misericordiarum et deus totus consolationis gratias ago tibi qui me indignum omni consolatione quandoq; tua recreas consolatione. **B**enedico te semper ⁊ glorifico cum vnigenito filio tuo et spiritu sancto paracrito in secula seculorum. **E**ya dñe deus amator sancte meus cum tu veneris i cor meum exulta bñt omnia interiora mea. **T**u es gloria mea exultatio cordis mei: tu es spes mea ⁊ refugium meum in dei tribulationis mee. **S**ed quia adhuc debilis sum in amore ⁊ imperfectus in virtute ideo necesse habeo a te confortari et consolari propterea visita me sepius et instrue disciplinis sanctis. **L**ibera me a passionibus malis et sana cor meum ab omnibus affectionibus inordinatis et vicijs vt intus sanatus et bene purgatus aptus efficiar ad amandum fortis ad patiendum: stabis ad p̃seuerandum. **M**agna res est amor magnū omnino bonum: quod solum leue facit oē onerosum: ⁊ tert equaliter omne inaequale. **N**az on⁹ sine onere portat: et omne amarū dulce ac lapidū efficit. **A**mor iesu nobis ad magna opanda impellit: ⁊ ad desideranda semper perfectiora ex

Liber.

citat. **A**mor vult esse sursum nec ullis infimis reb⁹
retineri. **A**mor vult esse liber ab omni mundana affe
ctione alienus: ne internus eius impediatur aspectus
nec per aliquod cōmodum temporale implicatiōes
sustineant aut per incōmodū succūbant. **N**ihil dul
cius est amare: nihil fortius: nihil altius: nihil lati⁹
nihil iocundius: nihil plenius: nihil uelius in celo
et in terra: quia amor a deo natus est: nec potest nisi
a deo super omni crata requiescere. **A**mans volat/
currit/ letat/ liber est et non tene^rur. dat oīa p omni
bus/et habet omnia in oībus: qz in vno summo sup
oīa quiescit/ ex quo oē bonū fluit et ex quo pcedit.
Nō respicit ad dona/ s; ad donatē se conuertit super
oīa bona. **A**mor modū sēper nescit/ s; super oēs mo
dū seruescit. **A**mor on⁹ nō sentit/ labores non repu
tat/ plus affectat q̄ valet/ de impossibilitate non cau
satur. qūia cuncta sibi posse et licere arbitrat. **V**aleat
igitur ad omnia et multa implet et affectui mācipiat
vbi non amans deficit et iacet. **A**mor vigilat et do
miens non dormitat. **F**atigat⁹ nō lasatur/ arctat⁹ nō
artat/ territus nō conturbat/ sed sicut viuax flāma
et ardens facula sursum erūpit secureq; pertransit
si quis amat/ nouit quid hec vox clamet. **M**agnus
clamor in auribus dei est/ ipse ardens affectus ani
me que dicit **D**eus me⁹ amator meus/ tu tot⁹ me⁹
et ego tuus. **D**ilata me in amore/ vt discam interio
ra cordis ore degustare/ q̄ suauē sit amare et i amo
re liquefieri et natāre. **A**uenear amore vadens supra
me pre nimio serudre et stupore. **Q**uātem amore can
ticum/sequar te dilectum meū in altum/deficiat in
laudea: a mea iubilans ex amore. **A**mem te plus q̄

Tertius

me nec ne nisi ppter te et omnes in te q̄ vere amāte:
te: sicut iubet lex amoris lucens ex te. **E**st amor: ve
lox: sincerus: pius: iocundus: et amicus: fortis pa
tiens: fidelis: prudens: longanimis: virilis: et seipm
nūq̄ querens. **U**bi enim seipsum aliquis querit ibi
ab amore cadit. **E**st amor circumspectus humilis et
rectus non mollis non levis nec vanis intendens
rebus. sobrius: castus: stabilis: quietus: et in cunctis
sensibus custodit. **E**st amor subiectus et obediens
prelatus sibi vtilis et despectus deo deuotus et grati
ficus confidens et semper sperans in eo etiam cum
sibi non sapit deus quia sine dolore non viuunt in
amore. **Q**ui non est paratus omnia pati et ad vo
luntatem stare dilecti: non est dignus amator appel
lari. **P**oportet amantem omnia dura et amara pro
pter dilectum libenter amplecti: nec ob contraria
accidentia ab eo deflecti.

De probatione veri amatoris. **R**pm. vii.

Non es adhuc fortis et prudens amator.
Quare dominus: quia propter modicam con
trarietate deficiis a ceptis et nimis auide solatio
nem queris. **F**ortis amator stat in tērationibus nec
callidis credit persuasionib⁹ inimici sicut i prosperis
ei placeo: ita nec i aduersis displiceo. **P**rudens ama
tor non tam bonū amāris p̄siderat q̄ dātis amorē
Affectum potius attendit q̄ sensū et infra dilectus
via data ponit. **M**obilis amator non quiescit in do
no: sed in me super offe donum. **N**ō est iō totū per
ditū si q̄q̄ minus bene de me vel de scis meis sen
tis q̄ velles. **A**ffect⁹ ille bonus dulcis quē interdū
percipis: act⁹ gr̄e p̄sentis est et quidam p̄gustus p̄
e. iij.

Liber

trie celestis super quo non nimium innitendū qz va
dit et venit. **C**ertare autem aduersus incidātes ma
los animi motus: suggestionemqz spernere dyaboli:
signe est virtutis et magni meriti. Non ergo te con
turbēt aliene fantasie de quacunqz materia ingeste
Forte serua pposituz et intentionem rectam ad deū
Nec est illusio q aliquando in excessum subito rape
ris et statim ad ineptias solitas cordis reuerteris.
Nillas enim iuite magis pateris qz agis: et qz diu di
splicent et peniteris: meritu est et nō perditio. Sci
to q antiquus inimicus oīno nititur impedire desi
derium tuum in bono et ab omni deuoto exercitio
euacuare: a sanctorū. scz cultu/ a pia passiōis mee
memoria/ a peccatorū vtili recordatione/ a propriis
cordis custodia: et a firmo pposito proficiēdi in vir
tute. **M**ultas malas cogitatiōes ingerit vt tedium
tibi faciat et horrorem vt ab oratione reuocet et sa
cra lectione. **D**isplicet sibi humilis confessio: et si
posset a cōpūctione cessare faceret. **N**ō credas ei ne
qz cures illum: licet sepi⁹ tibi deceptiōis tetenderit
laqos. **S**ibi impura cū male īgerit ⁊ immūda dicito
illi. **V**ade immunde spiritus erubescere miser: valde ī
mundus es tu q talia inferis auribus meis. **D**iscede
a me seductor pessime non habebis in me partem
vllam: sed iesus mecum erit tanqz bellator fortis et
tu stabis confusus malo potius mori et omnem pe
nam subire qz tibi consentire. **T**ace ⁊ obmutesce: nō
audiam te amplius: licet mihi plures moliaris mo
lestias. **D**ñs illuminatio mea ⁊ salus mea quem ti
mebo: **D**ñs protector vite mee a quo trepidabo. **S**i
cōsistēt aduersū me castra: nō timebit cor meū. **D**o

Tertius

minus adiutor meus et redemptor meus. Certa tamen
quod miles bonus et si interdum ex fragilitate corruis
resume vires fortiores prioribus. confidens de am-
pliori gratia mea. et multum precans a vana complacē-
tia et superbia. Propter hoc multi in errorem ducun-
tur et in cecitatem pene incurabilem quousque labuntur. Sit
tibi in cautelam et perpetuam humilitatem ruina hec
superborum: de se stulte presumendum.

De occultanda gratia sub humilitatis custodia.

Capitulum. viij.

Est vtilius est tibi et securius deuotionis gratiam
abscondere nec in altum te efferre nec multum
inde loqui neque multum ponderare sed magis temet
ipsum despiciere. Et tamen indigno datam timere.
Non est huic affectioni tenacius inherendum: que-
citius potest mutari in contrarium. Cogita in gra-
tia quod miser et inops esse soles sine gratia. Nec est
in eo tantum spiritualis vite profectus cum con-
solationis habueris gratiam sed cum humiliter et
consolationis habueris gratiam sed cum humiliter
et abnegate patienter tuleris eius actionem ita quod
tunc ab orationis studio non torpeas. nec reloqua
opera tua ex usu facienda omnino dyaboli permittas. sed
sicut melius potueris et intellexeris libenter quod
in te est facias nec propter arditatem seu anxietatem
mentis quam sentis te totaliter negligas. Multi enim
sunt qui cum non bene eis successerit. statim impatie-
tes fiunt aut desides. Non enim semper est in prece
hominis via eius sed dei est dare et consolari quan-
do vult et quantum vult et cui vult sicut sibi placue-
rit et non amplius. Quaedam incauti propter deuotio-
nis gratiam seipsos destruxerunt: quia plus agere volu-
e. iij.

Libër

runt q̃ potuerunt nō penſantes ſue paruitatis mē
ſuram: ſ; magis cordis affectu ſequētes q̃ ratiōis
iudiciū. Et q̃: maiora preſumpſerūt q̃ deo placi
tum fuit idcirco gratiam cito perdiderūt. Facti ſūt
inopes ⁊ villes relictī: qui in celū poſuerūt nidū ſibi
vt hūilitati ⁊ de paupertate diſcant nō in alijs ſuis
volare ſed ſub pennīs meis ſperare. Qui adhuc no
ui ſunt ⁊ imperiti in via dñi niſi conſilio diſcretorū
ſe regant facilius decipi poſſūt ⁊ elidi. quod ſi ſuum
ſentire magis ſeq̃ alijs exercitatis credere volūt
erit eis periculoſus exitus: ſi tamē retrahi a p̃p̃uo
conceptu nō valuerint. Itaro ſibiipſius ſapientes
ab alijs regi hūmiliter patiuntur. Melius eſt mo
dicum ſapere cū hūilitate et parua intelligentia
q̃ magni ſciētiarum theſauri/ cum vana cōplacētia
Melius eſt tibi minus habere q̃ multum vnde po
tes ſuperbire. Non ſatis diſcrete agit qui ſe totum
leticie tradit obliuiſcens paſtine inopie ſue: et caſti
timoris dñi: qui timet gratiā ablatam amittere. Nō
etiā ſatis virtuoſe ſapit qui tēpore ⁊ a duerſitatis
et cuiuſq̃ grauitatis nimis deſperate ſe gerit ⁊ mi
nus fidēter de me q̃ oportet recogitat ac ſerit. Qui
tempore belli nimis deſectus formidoſ⁹ reperit.
Si ſcires ſemp hūmilis ⁊ modicus i te permanere
nec nō ſpiritū tuū bñ moderare ac regere: nō incide
res tā cito in periculū et offenſam. Conſiliū bonū ē
vt feruoris ſpiritu concepto mediteris quid futurū
ſit abſcedente lumie. Quod dū contingerit recogita
⁊ denuo lucē poſſe reuerti quam ad cautelā tibi
mihi aut ad gloriā ad temp⁹ ſubtraxit Utilior eſt

Tertius

enim sepe talis probatio q̄ si semp prospera pro tua haberes voluntate. **N**ā merita non sunt ex hoc esti manda si quis plures visiones aut cōsolationes habeat vel si peritus sit in scripturis aut in altiori potatur gradu/sed si vera fuerit humilitate fundatus et diuina caritate repletus/si dei honorem pure et integre semper querat/si seipsum nihil reputet et in veritate despiciat atq; ab alijs etiam despicit et humiliari magis gaudeat q̄ honorari.

De vili estimatione suipius in oculis dei.

Capitulum nouum.

Ubi quoz ad dominum meum cum sim puluis et cinis. **S**i me amplius reputauero: ecce tu stas contra me. et dicunt testimonium verum iniquitates mee nec possū contradicere. **S**i autē me vilificauero et ad nihilum redigero et ab omni propria reputatione defecero atq; sicut sum puluerisauero erit michi propicia gratia tua vicina cordi meo lux tua et omnis estimatio quantulacunq; minima in valle nichiletatis mee sub mergetur et peribit eternū. **P**bi ostendes me michi qd sum quid fui/et de quo veni: quia nichil et nesciui. **S**i michi ipsi relinquo: ecce nichil et tota infirmitas. **S**i autē sub te me respereris statim fons efficio: et nouo repleor gaudio. **E**t mirū valde q̄ sic repente subleuor et tam benigne a te conplector: qui proprio pondere semper ad ima fero: **F**acit hoc amor tuus gratis preueniens me et in tā multis subueniens necessitatibus a grauib; quoz custodis me piculis et ab inumeris [vt vere dicā] eripiēs malis. **D**e siquidē male amando me et te pariter iueni/atq; ex alijs.

Liber

amore pfundius ad nichilum me redegi. Quia tua
dulcedine facis mecum supra meritum oē: ⁊ supra
id quod audeo sperare vel rogare. Benedictus sis
deus me? q̄ licet ego oib⁹ bonis sum indignus. tua
tamē nobilitas et infinita bonitas nunq̄ cessat bñ
facere etiam ingratis et longe a te aduersis. Cōuer
te nos ad te: vt simus grati humiles et deuoti: quia
salus nostra tu es virtus et fortitudo nostra.

¶ Quod omnia ad deum sicut ad finem vltimū
sunt referenda. Capitulum. x.

Ali ego debeo esse finis tuus suprem⁹ ⁊ vlti
matus si vere desideras esse beatus. Ex hac i
tentione purificabis affectus tuos sepius ad seipsū
et ad creaturas male incarnatus. Nam si teipsum
in aliquo queris statim in te deficiis et arescis. Om
nia ergo ad me principaliter referas quia ego sum
qui omnia dedi. Sic singula considera sicut ex sum
mo bono mananti ⁊ et ideo ad me tanq̄ ad suam
originē cuncta sūt reducenda. Ex me pusill⁹ ⁊ ma
gnus pauper et diues tanq̄ ex fonte viu⁹ aquā hau
riunt viuam ⁊ q̄ mihi sponte ⁊ libere deseruiūt gra
tiam p̄ gratia accipiēt. Qui autē extra me voluerit
gloriarī vel in aliquo priuato bono delectari nō sta
biletur in vero gaudio neq̄ in corde suo dilatabit.
sed multipliciter impediatur ⁊ angustiabit. Nichil
ergo tibi de bono ascribere debes nec alicui homi
ni virtutem attribuas sed totum da deo sine quo ni
chil habet homo. Ego totum dedi et totum retra
here volo ⁊ cū magna districtione gratiarū actiōes
requiro. Nec est veritas qua fugat glorie vanitas.
Et si intrauerit celestis gratia: ⁊ vera caritas: non

Terius

erit aliqua inuidia: nec contractio cordis nec priuatus amor occupabit. Vincit enim omnia diuina caritas: et dilatat omnes anime vires. Si recte sapis in me solo gaudebis in me solo sperabis quia nemo bonus nisi solus deus qui est super omnia laudandus et in omnibus benedicendus.

Consperto mundo dulce est seruire deo. *Lpm. xi.*
Nunc iterum loquar domine et non silebo dicam in auribus dei mei domini mei et regis mei qui est in excelsis. Quia magna multitudo dulcedinis tue domine quam abscondisti timentibus te: Sed quid est amantibus: quid toto corde tibi seruientibus. Vere ineffabilis dulcedo contemplationis tue quam largiris amantibus te. In hoc maxime consististi dulcedinem caritatis tue quia cum non essem fecisti me et cum errarem longe a te reduxisti me ut euirem tibi et precepisti ut diligam te. Fons amoris perpetui quod dicam de te, quo non potero tui obliuisci qui mei dignatus es recordari. Etiam postquam contabui et peris fecisti ultra omnem spem misericordiam cum seruo tuo et ultra omne meritum gratiam et amicitiam exhibuisti. Quid retribuam tibi pro gratia ista. Non enim omnibus datum est ut omnibus abdicatis seculo renunciet et monasticam vitam assument. Nunquid magnum est ut tibi seruiam cui omnis creatura seruire tenetur. Non magnum mihi videri debet seruire tibi: sed potius hoc mihi magnum et admirandum apparet quod tam pauperem et indignum digneris in seruum recipere et dilectis seruis tuis adunare. Ecce omnia tua sunt que habeo et unde tibi serui. Querunt autem viceversa tu me gis mihi seruis quia ego tibi. Ecce celum et terra que in mi

Liber

ministerium hominis creasti presto sunt et faciunt quoti-
die quecumque mandasti. Et hoc parum est. quinetias
angelos in ministerio hominis creasti et ordinasti. Tran-
scendit autem hec omnia quia tu ipse servire homini di-
gnatus es et teipsum ei daturum promissisti. Quid dabo
tibi pro omnibus istis milibus bonis. Quamvis possem tibi
servire cunctis diebus vite mee utinam vel uno die
dignum servitium et habere sufficerem. Vere tu es di-
gnus omni servitio/omni honore et laude eterna.

Vere dominus meus es et ego pauper servus tuus/ qui to-
tis viribus teneor tibi servire nec unquam in laudibus tu-
is debeo fastidire. Sic volo sic desidero ei quicquid
michi deest tu digneris supplere. Magnus honor/
magna gloria tibi servire et omnia propter te contemnere.
Habebunt enim gratiam magnam qui sponte se subiece-
runt tue sanctissime servituti. Invenient suavisimam
sancti spiritus consolationem consequentur magnam
cordis libertatem qui arcam pro nomine tuo ingre-
diuntur viam et omnem mundanam neglexerint curam. O gra-
tia et iocunda dei servitus qua homo veraciter effi-
citur liber sanctus. O sacer status religiosi famula
tuus qui hominem angelis reddit equalem deo pla-
cibilem/demonibus terribilem et cunctis fidelibus con-
mendabilem. O amplectendum et semper optandum
servitium quo summum pro meretur bonum et gau-
dium acquiritur sine fine mansurum.

¶ Quod desideria cordis examinanda sunt et mo-
deranda. Capitulum. xij.

Illi oportet te adhuc multa addiscere que nec
dum benedixisti. Que sunt hec domine. Ut
desiderium tuum ponas totaliter secundum beneplacitum

Tertius.

estum meum/tuipius amator non sis/sed mee vo-
luntatis cupidus amator et emulator. Desideria te
sepe accédant/z vehementer impellant/sed conside-
ra an propter honorem meum an propter tuum cō-
modum magis mouearis. Si ego sum in causa be-
ne contentus eris quomodocunq; ordinauero. **S**i
autem de proprio quesitu aliquid later ecce hoc est
quod te impedit z grauat. **N**auē ergo ne nimium in-
uitatis super desiderio preconcepto me non consul-
to ne forte postea peniteat/z displiceat quod primo
placuit et quasi pro meliore zelasti. Non enim omnis
affectio que videtur bona statim est sequenda/sed
nec omnis contraria affectio ad primum fugienda.
Expediit interdum refrenatio vt etiam in bonis stu-
dijs et desiderijs/ne per importunitatem mentis
distractionez incurras/ne alijs per indisciplina-
tionem scandalum generes: vel etiam per resistantiam
aliorum subito turberis z corruas. Interdum vero
oportet violentia vti et viriliter appetui sensitiuo
contrarie/nec aduertere quid velit caro/z quid non
velit/sed hoc magis satagere vt subiecta sit etiam
nolens spiritui/z tandiu castigari debet et cogi ser-
uati subesse donec parata sit ad omnia paucisq;
contentari discat/et simplicib; delectari/nec cōtra
aliquid inconueniens murmurare.

De informatione patientie z luctamine ad
uersus concupiscentias. **Capitula. xiiij**

Domine domine deus vt audio/patientia est
mihi valde necessaria/multa enim in hac vi-
ta accidunt contraria. **N**az qualitercunq; ordi-
nauero de pace mea non potest esse sine bello et dōs

Liber.

lore vite mea. Ita est fili. Non autem volo te talē q̄
rere pacem que tērationib⁹ careat aut cōtraria: nō
sentiat sed tunc etiam estimare te pacē inuenisse cū
fueris varijs tribulationib⁹ exercitat⁹ et multis
contrarietatibus probatus. Si dixeris te non mul-
ta posse pati: quō tunc sustinebis ignem purgatorij
De duobus malis semper min⁹ malū est eligendū
Et ergo eterna futura supplicia possis euadere ma-
la pñtia studeas pro deo eq̄nimit̄ tollere. An pu-
tas q̄ hominē huius seculi nihil aut parū patiantur
Nec hoc inuenies etiam si delicatissimos quesieris
S⁹ habent iniquis multas delectationes ⁊ propri-
as sequuntur voluptates ideoq; parum ponderāt
suas tribulationes. Esto q̄ ita sit vt habeāt quicqd
voluerit sed q̄ diu putas durabit? Ecce quemad-
modum fumus deficient abundantes in seculo ⁊ nul-
la erit recordatio p̄teritorum gaudiorum. S⁹ cū
adhuc viuunt non sine amaritudine et tedio ac ti-
more in eis quiescūt. Ex eadē nāq; re vnde delecta-
tionem concupiūt sibi inde doloris penā frequēter
recipiunt. Iuste illis fit. quia inordinate delectati-
ones querunt et sequuntur non sine amaritudine et
confusione eas expleant. Q̄ b: eues q̄ false q̄ in-
ordinate et turpes omnes sunt. Veruntamē p̄ ebrie-
tate et cecitate non intelligunt: sed velut multa aia-
lia p̄pter modicum corruptibilis vite delectamētū
mortē anime incurrūt. Tu ergo fili post concupiscē-
tias tuas non eas et a voluntate tua auertere. De-
lectare in dño ⁊ dabis tibi petitiones cordis tui. Et
enim si veraciter vis delectari ⁊ abundantius a me
p̄olari ecce in contemptu oīm mūdanozū et in ab-

Tertius.

cissione oim infimarum delectionum erit benedictio tua et copiosa reddetur tibi consolatio. Et q̄to pl⁹ te ab omni creaturarum solatio subtraheris tanto in me suauiores et potentiores consolationes inuenies. Sed primo non sine quadā tristitia et labore certaminis ad has pertinges. Obstet inolita consuetudo sed meliori consuetudine deuincetur. Remurmurabit caro sed seruoze spiritus refrenabitur. In stigabit te et exacerabit serpens antiquus sed oratione fugabitur insuper et labore vtili aditus ei magnus obstruetur.

Consequenter obedientia humilis subditi ad exēplum iesu christi

Ep̄m. xiiij.

Illi qui se subtrahere nititur ab obedientia ipse se subtrahit a gratia. Et qui querit habere priuata: amittit communia. Qui non libenter et spō te suo superiori se subdit signum est q̄ caro sua necdum perfecte sibi obedit sed sepe recalcitrat et murmurat. Dilce ergo celeriter superiori tuo et submittere si carnem propriam optas subiugare. Citius namq̄ exterior vincitur inimicus si interior hō non fuerit deuastatus. Non est molestior et peior aīe hostis q̄ tuipse tibi nō bene concordās spiritui. Opponet enim verum te assumere tuipsius contemptū si vis preualere aduersus carnem et sanguinem q̄ ad huc viuīs inord. nate diligis. Ideo plene te resignare aliorum voluntati trepidas. Sed quid magnum tu q̄ puluis es et nihil si ppter deū te subdis homini quando ego oīpotēs et altissimus qui cūcta creauī ex nihilo me homini ppter te subieci humiliter factus sum oim humilimus et infimus vt tuam sup

Liber:

blat mea humilitate vinceres. **D**isce obtemperare
pulis discite te humiliare terra ⁊ limus et sub oim
pedibus incuruare: discite voluntates tuas frangere
et ad omnium subiectionem te dare. **E**xardesce cō
tra te nec patiaris timorem in te uiuere s; ita sub
iectum et paruulū te exhibe vt oēs sup te ābulare
possint ⁊ sicut lutū platearū ꝑculcare. **Q**uid habes
hō inanis conqueri? **Q**uid sordide peccator: potes
contradicere exprobrantibus tibi qui totiens deus
offēdisti: et toties infernū meruisti. **S**ed pepercit tibi
oculus meus quia preciosa fuit anima tua in con
spectu meo: vt cognosceres dilectionē meā ⁊ gra
tus semper beneficis meis existeres et ad verā sub
iectionē ei humilitatē te iugiter dares patienterq;
proprium contemptum feres.

De occultis dei iudicijs considerandis ne
tollamur in bonis. Lpm. xv

Tonas super me iudicia tua domine ⁊ timore
ac tremore concutis omnia ossa mea: ⁊ erpa
uit anima mea valde. **S**to at tonitus ⁊ confide
ro q; celi non sūt mūdi in conspectu tuo. **S**i in ange
lis reperisti prauitatem nec tamē pepercisti: qđ fiet
de me? **R**eciderūt stelle de celo et ego pu'us quid
presumo? **Q**uorum opera videbant laudabilia ceci
derunt ad infima et qui comedebant panem ange
lorum vidi siliquis delectari porcorū. **N**ulla ē ergo
sanctitas: ⁊ si manum tuam dñe retrahas. nulla sa
pientia pdest si gubernare desistas. **N**ulla iuuat for
titudo si conseruare desinas. **N**ulla secura castitas
seam non protegas. **N**ulla propria prodest custo
dia si nō sit tua sacra vigilantia. **N**ā relictī mergi

Tertius

mur et perimus. visitati vero viuimus et exiguimur.
Instabiles quippe sumus : sed per te confirmamur
tepeſcimus / sed a te accendimur. ¶ Q̄ humiliter et
abiecte michi de meipſo ſentiendus eſt q̄ nichili pen
dendum ſi quid boni video: habere. ¶ Q̄ profunde
me ſubmittere debeo ſub abuſalib⁹ iud. iſ tuis do
mine vbi nichil aliud me eſſe inuenio q̄ nichil et ni
chil. ¶ pondus immenſum / o pelagus intransſata
bile vbi nichil de me reperio q̄ in toto nichil. Abi eſt
ergo latebra glorie vbi confidentia de gloria conce
pta. Abſorta omnis gloria vana in profunditate iu
dicioꝝ tuozum ſuper me. Quid eſt omnis caro in
conſpectu tuo. Nunquid gloriabitur lutum contra
formantem ſe. Quomodo poteſt erigi vani loquio/
cuius cor in veritate ſubiectum eſt deo. Non eum to
tus mundus exigeret quem ſibi ſubiecit vanitas nec
omnium laudantium ore mouebitur qui totam ſpē
ſuam in deo firmavit. Nam et ipſi qui loquuntur ec
ce omnes nichil et deficient cum ſonitu verborum.
Veritas autem domini manet in eternum.

Quaſiter ſtandum ſit ad dicendum in omni re
deſiderabili.

Capitulum. xvi.

Iſi ſic dicas i omni re. Domine ſi tibi placitum
fuerit fiat hoc ita. Domine ſi ſit honor tuus fi
at in nomine tuo hoc. Domine ſi michi videris expe
dire et vti'e eſſe p̄baueris / tunc da michi hoc vti ad
honorē tuū ſed ſi michi nociuū fore cognoueris nec
aie mee ſaluti prodeſſe aufer a me tale deſiderium.
Nō eñ oē deſideriū a ſpūſctō ē etiā ſi hō i videat re
ctū aut bonū. Difficile ē p̄ vero iudicare an ſpūs bo
nus aut alien⁹ te ipellat deſiderandum hoc vel illud

Liber.

an etiam ex proprio mouearis spiritu. Multi tñ sine sunt decepti qui primo bono spiritu videbantur inducti. Igitur semper cum timore dei et cordis humilitate desiderandū est et petendum quicquid desiderabile menti occurrit maximeq; cū propria resignatione mihi totum committendū est atq; dicendum. **D**ñe tu scis qualiter melius est fac hoc vel illud sicut volueris. **D**a quod vis et q̄ tum vis et quando vis. **F**ac mecum sicut scis et sicut tibi magis placuerit et maior honor tuus fuerit. **P**one me vbi vis et libere age mecum in omnibus. **I**n manu tua ego sum gira et reuerſa me per circuitum. **E**n ego seruus tuus paratus ad omnia quoniam non desidero mihi viuere ſz tibi. vtiā dignē et perfecte.

Oro p̄ bñplacito dei p̄ficiendo. **Ep̄m. xvij.**
Concede mihi benignissime iesu gratiam tuam ut mecum sit et mecum laboret mecumq; vsq; in finem perseueret. **D**a mihi semper desiderare et velle quod tibi maius acceptum et carius placet. **T**ua voluntas mea sit: et mea voluntas tuam sequatur semper et optime ei cōcordet. **S**it mihi vñū velle et nolle tecum nec aliud posse velle aut nolle nisi qd vis et nolis. **D**a mihi oibus mori q̄ in mundo sunt et propter te amare p̄temni et nesciri in hoc seculo. **D**a mihi sup̄ omnia desiderata in te q̄ſcere et cor meum in te pacificare. **T**u vera pax cordis: tu sola requies: extra te omnia sunt dura et inq̄eta. **I**n hac pace in idipsum hoc est in te vno sūmo et eterno bono dormiam et requiescam Amen.

Quod verum solatium in solo deo est querendum **Ep̄m. xvij.**

Tertius.

Quicquid desiderare vel cogitare possis ad solatium meum non hic expecto sed in posterum quod si omnia solatia mundi solus haberem et omnibus delictis frui possem certum est quod diu durare non possem. Unde non poterit anima mea plene consolari nec picee recreari nisi in deo consolatore pauperum et susceptore humilium. Expecta modicum anima mea expectata diuinum promissum et habebis abundantiam omnium bonorum in celo. Si nimis inordinate ista appetis presentia perdes eterna et celestia. Sunt temporalia in visu eterna in desiderio. Non potes aliquo bono temporali satiari quia ad hec fruenda non es creata. Etiam si omnia bona creata haberes non posses esse felix et beata sed in deo qui cuncta creauit tua beatitudo tua et felicitas consistit: non qualis videtur et laudatur a stultis mundi amatoribus sed qualem expectant boni christi fideles et preguistant interdum spirituales ac mundi corde quorum conuersatio est in celis. Vanum est et breue omne humanum solatium. Beatum et verum solatium quod intus a veritate precipitur. Deuotus homo ubique secum fert consolatorum suum Iesum et dicit ad eum. Adesto mihi domine Iesu in omni loco et tempore. Nec mihi sit consolatio libenter velle carere omni humano solatio. Et si tua defuerit consolatio sit mihi tua voluntas et iusta probatio pro summo solatio. Non enim imperpetuum irasceris neque in eternum comminaberis.

Ad omnis sollicitudo in deo ponenda est. Epistola. xix.

Agli sine me tecum agere quod volo ego scio quod expediat tibi. Tu cogitas ut homo in multis sentis sicut tibi humanus suadet affectus Domine verum est quod dicis. Maior est sollicitudo tua pro

me q̄ om̄is cura quam ego possus gerere p̄ me. Mi-
nus etiā casualiter stat qui nō p̄icit oēm sollicitudi-
nem suā in te. Dñe dūmodo volūtas mea recta et fir-
ma permaneat fac de me quicquid tibi placuerit. Nō
enim potest esse nisi bonū quicquid de me feceris.
Si me vis esse i tenebris sis benedictus: et si me vis
esse in luce sis iterum benedictus. Si me digneris
consolari sis benedictus: et si me vis tribulari eque
semper bñdict⁹. Sili sic oportet te stare si meciū de-
sideras ambulare. Ita p̄optus debes esse ad patie-
dum sicut ad gaudendū. Ita libēter debes eē iops
et pauper sicut plenus et diues. Domine libēter pa-
tiar p̄ te quicquid volueris venire super me. In dis-
ferenter volo de manu tua bonum et malum dulce
et amarum: letum et triste suscipere: et p̄ omnibus
mihi cōtingentibus gratias agere. Custodi me ab
omni peccato et non timebo mortem nec infernum
dūmodo in eternū me non pronicias nec deleas me
de libro vite non mihi nocebit quicquid venerit tri-
bulationis super me.

¶ Quod temporales miserie xp̄i exemplo equan-
miser sunt ferende.

Capitulum. xx.

Reli ego descendi de celo pro tua salute suscepi tu-
as misérias non necessitate sed caritate trahens
te vt patientiam disceres et temporales misérias
non indignanter ferres. Nam ab hora ortus mei vs-
q̄ ad exitum in cruce non defuit mihi tolerātia do-
loris: defectum rerum temporalium magnū habui
tas q̄rimonias de me frequēter audiui p̄uisiones
et opprobria benigne sustinui: p̄ beneficijs i gratitu-
dinē recepi: p̄ miraculis blasphemias p̄ doctrina re-

Tertius

prehensiones. **D**ne q̄ fuisti patiens in vita tua in hoc
hoc maxime implendo p̄ceptus p̄fis tui dignū est vt
ego misellus pctōr secundum volūtātē tuā patienter
me sustineā et donec ipse volueris onus corrumpibi-
lis vite p̄ salute mea portem. **N**ā et si onerosa sentit̄
p̄ns vita facta est t̄m̄ iā p̄ grām tuā valde memoris
atq̄ exemplo tuo et sc̄tōr tuorum vestigijs infirmis
tolerabilior et clarior sed multo magis cōsolatorias
q̄ olim i lege veteri fuerat cū porta celi clausa perfi-
steret et obscurior etiam via videbatur: q̄m̄ iā pauci re-
gnū celoz q̄rere curabāt sed neq̄ q̄ tunc iusti erant
et saluandi ante passionem tuā et sacre mortis debitū
e eleste regnum poterant introire. **Q**uātas gratias
teneor referre q̄ rectā et bonā viam dignat̄ es mihi
et cunctis fidelib⁹ ad etermū regnum ostendere. **N**am
vita tua via nostra et p̄ sc̄tām patientiā ambulā ad
te qui es corona n̄ra. **N**isi tu nos p̄cessisses et docuis-
ses quis sequi curaret? **D**eu q̄tū longe retroq̄mane-
rent nisi tua p̄ clara et ēplā inspicerēt. **E**cce adhuc
te p̄secim⁹ audi is tot signis tuis et doctrinis q̄d fie-
ret sit t̄m̄ lumen ad sequendum te non habem⁹ reus.

¶ De tolerantia iniuriarum et quis verus pa-
tiens dicitur.

Ep̄m. xxi.

Quid est quod loqueris fili? **N**essa conqueri.
Considera meam et aliorum sanctorum pas-
sionem. **N**ondum vsq̄ ad sanguinem restitisti.
Parum est quod tu pateris in comparatione eo-
rum qui tam multa passi sunt/tam fortiter tenta-
ti:tam grauiter tribulati:tam multipliciter probati
et exercitati. **O**porter te igit̄ aliorum grauiora ad
mentem reducere vt leuius feras tua munera. **Et**

f. ij.

Liber

tibi minima non videntur vide ne et hoc tua faciat
patientia. Siue tamen parua siue magna sint / stude
cuncta patienter ferre. Quanto melius te ad patien
dum disponis tanto sapientius agis ⁊ am
mereris: ⁊ ferres leuius animo ⁊ vsu ad hoc nō segni
ter paratis. Nec dicas non valeo hoc ab homine tali
pati nec huiusmodi michi patienda sunt / graue eni
intulit damnum et improprietat michi que nunq̃ co
gitaueram sed ab alio libenter partiar et sicut patie
da videro. Insuper est talis cogitatio que virtutes
patientie non considerat nec a quo coronanda erit
sed magis psonas et offensas sibi illatas perpendit.
Non est verus patiens qui nō vult pati nisi quantum
sibi visum fuerit et a quo sibi placuerit. Verus autē
patiens non attendit a quo homine vtrum a p̃elato
suo an ab aliquo equali aut inferiori: vtrum a bo
no et sc̃ro viro vel a peruerso et indigno exerceatur
sed indifferenter ab omni creatura quantumcunq̃ ⁊
quotienscunq̃ ei aliquid aduersi acciderit totus hoc
grauiter de manu dei accipit et ingens lucrum repu
tat q̃ nichil apud deum quantūlibet paruū pro deo
tū passum p̃toerit sine merito transire. Esto igitur ex
pedit⁹ ad pugnam si vis habere victoriā. Sine certa
mine non poteris venire ad patientie coronā. Si pa
ti nō vis recusas coronari si autē coronari desideras
certa viriliter sustine patienter. Sine labore nō ten
ditur ad regem nec sine pugna puenit ad victoriam
Fac michi diē possibile per gr̃am qđ michi impos
sibile videtur per naturam. Tu scis q̃ modicum pos
sum pati et quia cito deusci⁹ leui et urgente aduersi
tate Efficiatur michi quelibet exercitatio tribulatio

Tertius

nis pro nomine tuo amabilis et optabilis nam pat-
et verari pro te valde salubre est anime mee.

¶ De confessione proprie infirmitatis et huius vite
miserijs.

Capitulum xxi.

Confitebor aduersū me in iustitiam meam con-
fitebor tibi dñe infirmitatem meam. Sepe par-
ua res est que me deicit et contristat. Propono me
fortiter arcturum sed cum modica tentatio venerit
magna michi sit angustia. Valde veils quā res est
vnde grauis tentatio prouenit et dum puto me ali-
quantulum tutum cum non sentio inuenio me non
nūq̃ pene deuictum expleui flatu. Vide ergo dñe hu-
militatē meā et fragilitatē tibi vndiq̃ notam. Mi-
serere mei ⁊ eripe me de luto vt nō infigar nō pmanes-
am deuictus vsq̃ uaq̃. Hoc est quod me frequēter
reuerberat ⁊ coram te confundit q̃ tam labilis sum
et infirmus ad resistendū passionibus. Et si non om-
nino ad consensionē trahit tū michi etiā molestia
et grauis est eorū infectatio et tedet valde sic quotis
die viuere in lite. Hinc nota fit michi infirmitas
mea quia multo facilius irruunt abhominande sem-
per fantasie q̃ discedunt. Utinam fortissime deus
israel zelator animarum fidelū respicias serui tui la-
bores et dolore assistasq̃ illi in oibus ad quecūq̃ per-
reuerit. Robora me celesti fortitudine neq̃ verus ho-
mo miseria caro spiritui necdum plene subiecta va-
leat dñari aduersus quā certare oportebit q̃z diu spi-
ratur in hac vita miserrima. Deu qualis est hec vi-
ta vbi non desunt tribulationes ⁊ miserie: vbi plena
laqueis et hostibus sunt oia. Nam vna tribulatione
seu tentatione recedente alia accedit sed adhuc ppo.

Libër

re durante conflictu alij plures superueniunt in spe-
rate. Et q: ð potest amari vita habēs tantas ama-
ritudines et tot subiecta calamitatibus et miserijs.
Quò etiā dicif vita tot generans mortes et pestes et
tñ amat et delectari in ea a multis querit. Reprehē-
ditur frequēter mun¹ q fallax sit: et van²: nec tñ fa-
cile relinquit concupiscentie carnis dñantur. Sed
alia trahunt ad amandū: alia ad cōtemnendum. Tra-
hunt ad mortē mundi desiderijs carnis: desiderium
oculorū: et supbia vite sed pene ac miserie seqntes ea
odium mundi pariūt et tediū. Sed vincit pñdolos
delectatio parua mētem mūdo deditā: et esse sub sen-
sibus delicias reputat: q: dei suauitatē et internā vir-
tutis amēnitatem nec vidit nec gustauit. Qui aures
mundus pñte contēnūt et deo viuere sub sancta di-
sciplina studēt: isti diuinā dulcedinē veris ab renun-
ciatoribus promissum nō ignorant: et q̄ grauit̄ mū-
dus errat et varie fallitur vident.

Quod in d: o super omnia bona et dona requiescen-
dum est.

Capitulum. x. nñ.

Aper oīa et in oībus requiesce aīa mea in dño
semp: q: ipse scōrū eterna reges. **M**ichi dul-
cissime et amantissime iesu i te super omnē creat: rā
requiescere super oīm salutem et pulchritudines/sup
omnem gloriā et honorem/super omnē potentiam
et dignitates/sup oīm scēntiam et subtilitatē: super
oēs diuitias et artes/sup oīm leticiā et exultationes
sup oēs famā et laudē. sup oēs suauitatē et solatiōem
sup oīm spem et pñmissionem sup oē meritū et deside-
riū/sup oīa dona et mīera q̄ potes dare et infundere
sup oē gaudiū et iubilatiōem quam pōt mens capere.

Tertius

Te et fēire. **De**niq̃ super oēs āgelos et archangelos
et super oēm exercitum celi: super oīa visibilia et in-
uisibilia et super oē qđ tu deus meus nō es: quia tu deus
meus super oīa optimus es tu solus altissimus tu solus
potentissimus tu solus sufficientissimus et plenissi-
mus tu solus suavissimus et solatiofissimus: tu so-
lus pulcherrimus et amantissimus tu solus nobilissi-
mus et gloriosissimus super oīa: in quo cuncta bona
simul perfecte sunt fuerunt et erunt atq; ideo min⁹
est et insufficiens quicquid preter teipsū mihi donas
ut de teipso reuelas: vel promittis te non viso nec
plene adepto. **Qu**oniam quidē nō potest cor meū ve-
raciter requiescere nec totaliter contentari nisi in
te requiescat. et oīa dona omnēq; creaturā trāsēdat
Mi dulcissime sponte iesu xp̃e amator purissime
dñator ymuerse creature quis mihi det pēnas ve-
re libertatis ad volandū et pensandum in te. **Q**uā
ad plenū dabitur vacare mihi et videre qđ suauis
es domine deus meus: **Q**uādo ad plenū recolligā
me in te ut pre amore tuo nō sentiam me: sed te solū
sup oēm sēsum et modū in modo nō oib⁹ noto: **N**ūc
autē frequenter gemo et infelicitatē meā cū dolore
porto: q; multa mala in hac valle miserrimarum occur-
runt que me sepius conturbant contristāt et obnu-
bilant: sepius impediunt distrahunt alliciunt et im-
plicant ne liberum habēā accessū ad te: ne iocundis
fruar amplexibus presto sēper beatis spiritib⁹. **P**o-
neat te suspitiū meū et desolatio multiplex in terra
Iesu splendor eterne gl̃ie solamē peregrinācis aie
apud te est os meū sine voce: et silentiū meū loquit̃
tibi. **Q**uāquo tardat venire dñs me⁹. **V**eniat ad me
f. iij.

Liber

pauperculum suū: et letū faciat. Mittat manū suā
et me miserum eripiat de omni angustia. Veni veni
q; sine te nulla erit q̄ta dies aut hōra: quia tu leti-
cia mea: ⁊ sine te vacua est mensa mea. Miser sum
et quodāmodo incarceratus ⁊ cōpedibus grauat⁹
donec luce presentie tue me reficias ac libertate do-
nes: vultūq; amicabilem demonstres. Querant alij
pro te: aliud quodcūq; libuerit: et mihi aliud interi-
nil placet nec placebit nisi tu deus meus/spes mea
salus eterna. Nō reticebo nec depicari cessabo do-
nec gratia tua reuertatur: mihiq; tu intus loquaris
Ecce assum. Ecce ego ad te q; iuocasti me. lachry-
me tue ⁊ desiderium anime tue humiliatio tua ⁊ cō-
tritio cordis inclinauerūt me et adduxerunt ad te.
Et dixi dñe inuocaui te/ ⁊ desideravi frui te parat⁹
oīa respuere ppter te. Tu eni prior excitasti me vt
quererem te. Sis ergo benedictus dñe: qui fecisti
hanc bonitatem cū seruo tuo secundū multitudinem
misericordie tue. Quid habz ultra dicere dñe seru⁹
tuus coram te nisi vt humiliet se valde ante te me-
mor semper proprie iniquitatis ⁊ utilitatis. Itē em̄
est similis tui in cunctis mirabilibus celi et terre.
Sunt opera tua bona valde dñe/iudicia ſua et puis-
dentia tua regunt vniuersa. Laus ergo tibi ⁊ gloria
o patris sapientia te laudet ⁊ benedicat os meum
anima mea ⁊ cuncta creata simul.

De recordatione beneficiorum dei multi-
plicium.

Ep̄m. xxiij.

Aperi domine cor meum in lege tua: ⁊ i prece-
ptis tuis doce me ambulare. Da mihi intelli-
gere voluntatem tuam et cum magna reuerētia ac

Tertius

diligenti consideratione beneficia tua tam in generali q̄ in speciali memorari: vt digne tibi ex hinc valeam gratias referre. Verū scio et confiteor nec p̄ minimo puncto me posse debitas gratiarū laudes persolvere. Minor ego sum oībus bonis mihi prestitis: et cū tuā nobilitatē attendo, deficit p̄ magnitudine illius spiritus meus. Omnia que i anima habem⁹ et in corpore et quecunq; exterius v̄l interi⁹ naturaliter vel super naturaliter possidem⁹ tua sūt beneficia: et te benefactorem piū ac bonū p̄mendāt a quo bona cuncta accepim⁹. Et si alius plura ali⁹ pauciora accepit: omnia tamē tua sunt et sine te nec minimum haberi pōt. Ille qui maiora accepit non potest merito suo gloriari nec sup̄ alios extolli nec minori insultare quia ille maior et melior q̄ sibi minus ascribit et in re gratiando humilior est atq; deuotior. Et q̄ oībus viliozem se existimat et indignorem se iudicat aptior est ad percipiendum maiora. Qui autem pauciora accepit cōtristari non debet: nec indignanter ferre neq; ditiori inuidere sed te potius atēdere et tuā bonitatē maxime laudare: q̄ tā affluenter tā gratis tam libenter sine personarū acceptione tua munera largiris. **O**ia ex te et ideo in oīb⁹ es laudand⁹. Tu scis quid vnicuiq; donari expediat et cur iste minus et ille amplius habeat non nostrū: sed tuū est hoc discernere: apud quē singulorum diffinita sunt merita. **E**nde dñe deus pro magno etiam reputo beneficio nō multa habere unde exteri⁹ et scōm hoies laus et glia appareat: ita vt q̄s considerata paupertate et vilitate persone sue non modo grauitatē aut tristitiaz v̄l deiectionē inde cō

Liber

tripat: sed potius consolationē et hilaritatē magnā
q: tu deus pauperes et humiles atq: huic mūdo pe
spectos tibi elegisti in familiares et domesticos. **T**e
stes sunt ipsi apostoli quos principes super oēs terrā
cōstituiisti: fuerunt tū sine querela conuersati in mū
do tā humiles et simplices sine oī malicia et dolo: vt
etiam pari contumelias gauderent pro noie tuo et
q̄ mūd? abhorret ipsi amplecterētur affectu magno.
Nihil ergo amatorem tuū et cognitozem beneficio
rum tuorum ita letificare debet sicut voluntas tua
in eo et beneplacitum eterne dispositionis tue de q̄
tantū contentari debet et psolari: vt ita libēter velit
esse minimus sicut aliquis optaret esse maximus: et
ita pacificus et contentus in nouissimo sicut in loco
primo: atq: ita libenter despicias et abiectus nul
lius quoq: nois et fame: sicut ceteris honorabilior et
maior in mundo. **N**ā voluntas tua et amor honoris
tui oīa excedere debet et pl? eū psolari magisq: pla
cere q̄ omnia beneficia tibi data vel danda.

De quatuor magnā iportētibz pacē **Ap̄s** xxv.

Fili nunc docebo te pacem et viam vere liber
tatis. **F**ac dñe quod dicis: quia hoc mihi gra
tum est audire. **S**tude fili alterius potius facere vo
luntatem q̄ tuam: et lige sēper min? q̄ plus habe
re. **Q**uerere sēper inferiorē locū et oib? iubesse. **O**p
ta sēper et ora vt voluntas dei integre in te fiat. **E**c
ce talis homo ingreditur fines pacis et quietis. **D**o
mine sermo tuus iste brevis multū in se cōtinet per
fectionis. paru? est dictu sed plen? sēsu et vber in fru
ctu. **N**am si posset a me fideliter custodiri non debe
ret tā facilis in meturbatio oīri: nam quotiēs me

Tertius.

impacatū sentio ⁊ grauatum ab hac doctrina me recessisse inuenio. Sed tu q̄ oīs potes ⁊ aie p̄fectū sem̄ per diligis/adauge maiorem gr̄am vt possim tuum complere sermonem et meam perficere salutem.

Oratio cōtra cogitationes malas. Ep̄m. xxi. vi.

Domine deus meus ne elongeris a me de? me? In auxilium meum respice: q̄m insurrerunt in me cogitationes vane et timores magni affligentes animam meam. Quomodo pertransibo illesus quomodo peririgam eam. Ego inquit ante te ibo et gloriosos terre humiliabo aperiam ianuam carceris et archana secretorū reuelabo tibi. Fac dñe vt loqueris et fugant a facie tua omnes inique cogitationes. Nec est spes ⁊ vnica cōsolatio mea ad te in omni tribulatione confugere/tibi p̄fidere/ex intimo inuocare et patienter consolationem tuam expectare.

Oratio p̄ illuminatione mētis deuotissima. La. xxi. vii.

Quātifica me bone iesu claritate eterni luminis ⁊ reduc de habitaculo cordis mei tenebras vniuersas. Cohibe euagationes multas et elide vim facientes tentationes. Pugna fortiter pro me ⁊ erpugna malas bestias: concupiscentias dico illecebrosas: vt fiat pax in virtute tua et abundantia laudis tue resonet in aula sancta/hoc est in conscientia pura. Impera ventis et tempestatibus dic mari quiesce/dic aquiloni ne flaueris/ ⁊ erit tranquillitas magna. Emitte lucē tuā ⁊ veritatē tuam/vt luceat super terram/quia terra sum inanis ⁊ vacua donec illumines me. Effunde gr̄am tuā desuper: perfunde cor meum gr̄a celesti/ministra deuotionis aquas ad irrigandū faciē terre/ad producendū fructū bonū et optimū

Libro.

Eleua mentem p̄ssam mole peccatorū: et ad celestia
torum desiderium meū suspēde: vt gustata suauitate
superne felicitatis pigeat de terrenis cogitare. **R**a
pe me ⁊ eripe ab oī creaturarum indurabili consola
tione quia nulla res creata appetitū meū plenarie
valet quietare ⁊ consolari. **I**unge me tibi insperabi
li dilectionis vinculo/ quoniam tu solus amanti sus
ficias/ et absq; te friuola sunt vniuersa.

De euentatione curiose inquisitionis super alte
rius vita.

Capitulum. xxviii.

Noli noli esse curiosus/ nec vacuas gerere solici
tudines. **Q**uid hoc vel istud ad te? tu me se
querere. **Q**uid enim ad te vtrum ille sit talis vel ta
lis aut iste sic agit vel loquitur? **T**u non indiges res
pondere pro alijs: sed pro teipso rationem reddes.
Quid ergo te implicas. **E**cce ego oī nes cognosco
⁊ cuncta que sub sole sunt video et scio qualiter eū
vno quocq; sit quid cogitet qd velit ⁊ ad quē finē ten
dat ei? intētio. **N**ichi igit p̄mittēda sunt oīa/ tu vero
serua te in bona pace et dimitte agitantem agitare
quantum voluerit. **V**eniet super eū quicquid fecerit
vel dixerit q; me fallere nō potest. **N**on sit tibi cure
de magni nominis vmbra et non de multorum fami
liaritate nec de priuata hominū dilectione. **I**sta enī
generant distractiones et magnas in corde obcuri
tates. **L**ibenter loquerer tibi verbū meū ⁊ abscon
dita reuelarē/ si aduentū meū diligenter obseruares
⁊ ostium cordis michi aperires. **E**sto prouidus ⁊ vi
gila in orationibus et humilia te in omnibus.

In quibus firma pax cordis ⁊ verus p̄fectus
consistit.

Capitulum. xxix.

Tertius.

Hic ego locutus sum. Pacem relinquo vobis
pacem meam do vobis. non quomodo mundus
dat ego do vobis. pacem omnes desiderant: sed que
ad veram pacem pertinent non omnes curant. Pax
mea cum humilibus et mansuetis corde. Pax tua erit
in multa patientia. Si me audieris et vocem meam se-
cutus fueris poteris multa pace frui. Quid igitur
facias. In omni re attende tibi quid facias et quid ois-
cas et omnes intentionem tuam ad hoc dirige ut mi-
hi soli placeas et extra me nihil cupias vel queras
sed et de aliorum dictis vel factis nil temere iudi-
ces nec cum rebus tibi non commissis te implices
et poterit fieri ut parum vel raro tuberis. Nunquam
autem sentire aliquam turbationem nec pati aliquam
cordis vel corporis molestiam non est presentis tem-
poris sed status eterne quietis. Non ergo estimes
te veram pacem inuenisse si nullam senseris graui-
tatem nec tunc totum esse bonum si neminem pa-
teris aduersarium nec hoc esse perfectum si cuncta
sunt secundum tuum affectum neque tunc aliquid magni te re-
putes aut specialiter dilectum existimes si in magna
fueris deuotione atque dulcedine: quia in istis non cogno-
scitur verus amor virtutis nec in istis consistit pro-
fectus et perfectio hominis. In quo ergo domine. In
offerendo te ex toto corde tuo voluntati diuine non
querendo que tua sunt nec in paruo nec in magno
nec in tempore nec in eternitate et ut in vna equali
facie in gloriarum actione permanear inter prospera et
contraria: omnia equa lance pensando. Si fueris
tam fortis et longanimis in spe ut subtracta interiori
consolatione etiam ad ampliora sustinenda cor tuum

Libert

speraueris/ne te iustificaueris ⁊ sc̃m̃ laudaueris
tūc in vera et recta via pacis ambulas: ⁊ spes in du-
bita a erit q̃ rursus in iubilo faciem meā sis visurus
Quod si ad plenum rursus contemptum peruene-
ris: scito q̃ tunc abundantia pacis perfrueris secun-
dum possibilitatem tui incolatus.

¶ De eminentia libere mentis et q̃ supplet oratio
magis meretur q̃ lectio. Cpm. xrx.

Domine hoc opus est p̃fecti viri nuncq̃ ab int̃-
tione celestium animum relaxare ⁊ inter mul-
tas curas quasi sine cura transire: non more torpen-
tis: sed pre rogatiua quadam libere mentis nulli cre-
ature inordinata affectione adherendo. Obsecro te
piissime deus meus pre serua me a curis huius vite
ne nimis implicer a multis necessitatibus corporis
ne voluntate capiar. ab vniuersis anime obstraculis
ne molestus fractus desiciat. non dico ab his rebus
quas toto affectu ambit vanitas mundana. sed ab
his miserijs q̃ aīas serui tui communi maledicto mor-
talitatis penaliter grauant retardant ne in libert̃-
tem spiritus quotiens libueris valeat introire. D
deus meus dulcedo ineffabilis verte michi in ama-
ritudinē oēm cōolationē carnalē ab eternorū amo-
re me abstrahentē ⁊ ad se intuitu cuiusdā boni de-
lectabilis presentis male allicientem. Non me vincat
deus meus non vincat caro et sanguis non me decipiat
mundus et breuis gloria eius non me supplantet
dyabol⁹ ⁊ astutia illius. Da michi fortitudinē res-
istēdi: patientiā tolerandi: constantiā perseverandi.
Da pro oībus mundi p̃solationibus suauissimā spūs
tui vnctionem/et p̃ carnali amore tui nō s̃ infundes

Tertius

amorē. Ecce cibus potus vestis ac cetera utensilia ad corporis sustentaculū ptinentia feruenti spiritui sunt onerosa. Tribue talibus fomētis tēperate uti nō desiderio nimio implicari. Abijcere oīa nō l3: qz natura sustentanda est: req̄rere aut̄ superflua et que magis delectant: et sancta prohibet nam alias caro aduers⁹ spiritū insolesceret. Inter hec queso manus tua me regat et doceat ne quid nimium fiat.

Quod priuat⁹ amor a sūmo bono maxime retardat.

Capitulum. xxi.

Illi oportet te dare totū p̄ toto et nihil tui ipsius esse. Scito q̄ amor tui ipsius magis nocet tibi q̄ aliqua res mundi. Secundum amorem et affectum quem geris: quilibet res plus vel minus adheret. Si fuerit amor purus tuus simplex et bene ordinatus eris sine captiuitate rerum. Noli concupiscere quod nō l3 h̄re. Noli h̄re quod te potest impedire et libertate interiori priuare. Virū q̄ non ex toto fundo cordis teip̄sū mihi p̄mittis cū omnibus que desiderare potes vel habere. Quare vano merore cōsumeris. Cur superfluis curis fatigaris. Stra ad bñ placitum meū ⁊ nullū patiars detrimētum. Si queris hoc vel illud et volueris esse ibi v̄l ibi p̄pter tuū cōmodum ⁊ p̄p̄tius bñplacitū magis habēdū nūq̄ eris in quietudine nec liber a sollicitudine: q̄ in oī re reperietur aliquis defect⁹/et in oī loco erit q̄ aduersetur. Iuuat igitur non q̄libet res adeptā vel multiplicata exterius sed potius p̄cepta de ciua ex corde radicatus. Quod non tñ de cen⁹ ueris et diuitiarum intel⁹igas sed de honoris etiaz ambitu ac vane laudationis desiderio/que oīa transeunt cum

Liber.

mūdo. **N**unit parū locus si deest spīritus feruoris
Nec diu stabit par illa quesita forinsecus: si vacat a
vero fundamento status cordis. hoc ē: nisi steteris
in me permutare te potes: s; nō meliorare. **N**ā occa
sione orta et accepta iuenies quod fugisti et āplius.
Oratio pro purgatione cordis et celesti sapien
tia.

Capitulum xxix.

Quā infirma me deus per gratiam sancti spīritus
da virtutem corroborari in interiori homine
et cor meum ab omni inutili solitudine et angore
evacuare nec varijs desiderijs trahi cuiuscunq; rei
vilis aut preciose: sed omnia īpicere sicut trāsēntia
et me pariter cū illis transiturū: q; nihil pmanens
sub sole: nisi oīa vanitas et afflictio spūs. **Q**uā sapi
ens qui ita considerat. **P**ro mihi dñe celestem sapi
entiam vt discā te super oīa querere et iueire super
omnia sapere et diligere: et cetera secūdum ordinem
sapientie tue prout sunt intelligere. da prudenter de
clinare blandientem et patienter ferre aduersantes
quā hēc magna sapientia non moueri omni vento
verborū: nec aurē male blandiēti prebere spīenti sic
enim incepta pergitur via secure.

Contra linguas obrectatorū. **C**pm. xxix.

Noli non egre feras si quidam de te male sēse
rint et dixerint quod non libenter audias. **E**u
deteriora de teipso sentire debes: et neminē infirmo
rem te credere. **S**i ambulas abintra / non multum
ponderabis volātia verba. **E**t non parua prudētia
silere in tempore malo et introitus ad me conuerti
nec humano iudicio disturbari. non sit pax tua in
corde hominum siue enī bene siue male interpretari

Tertius.

fuertint nones igitur alter homo. Abi est vera pax
et vera gloria. **N**ōne in me. **E**t q̄ non appetit homi-
nib⁹ placere nec displicere timer: multa perfruetur
pace. **E**x inordinato amore et vano timore orit om-
nis inquietudo cordis et distractio sensuum.

¶ Qualiter instante tribulatione deus inuocandus
est et benedicendus.

Lpm. xxxiij.

Sit nomen tuum dñe benedictum in secula qui
uoluisti hanc tentationem et tribulationem ve-
nire super me. **N**on possum eam effugere sed necesse
habeo ad te confugere vt me adiuues et in bonum
michi conuertas. **D**omine modo sum in tribulatiōe
et non est cordi meo bene: s; multū vexor a pñiri pas-
sione. **E**t nūc pñ dilecte qđ dicam: Deprehensus sum
inter angustias: saluitifica me ex hora hac. **S**ed pro-
pterea veni in hanc horam vt tu clarificeris cū fuero
valde humiliatus et per te liberat⁹. **C**ōplaceat tibi
dñe vt eruas me: nā ego pauper qđ agere possum/et
quo ibo sine te? **D**a patientiam dñe etiam hac vice.
Adiuuā me deus me⁹ et non timebo quātūcūq; gra-
uatus fuero. **E**t nunc inter hec qđ dicā: **D**ñe fiat vo-
lūtas tua. **E**go bene merui tribulari et grauiari: op⁹
vtiq; vt sustineā: et vtinam patienter/donec transeat
tempestas et melius fiat. **P**otens est autē om̄ps ma-
nus tua etiā hanc tentationem a me auferre et eius
impetum mitigare ne penitus succūbā quē admodū
et prius sepe egisti mecum deus meus mis mea. **E**t
quanto michi difficilius: iāto tibi facili⁹ est hec mu-
tatio dertere excelsi.

¶ De diuino petendo auxilio et confidenti a recupe-
rande gratie.

Capitulum. xxxv.

Eli ego dominus confortans in die tribulationis. Venias ad me cum tibi non fuerit bene. Hoc est quod maxime impedit consolationem celestem quia tardius conuertis te ad oronem. **N**az ante quod me intente roges: multa interim solatia queris et recreas te in externis. **I**deoq; fit vt paruz omnia prosint donec auertas: quia ego sum qui eruo sperantes in me: nec est extra me valens consilium neq; utile: sed neq; durabile remedium. **S**ed iam resumpto spiritu post tempestatem recoualesce in luce miserationum mearuz quia prope sum dicit dñs: vt restituerem vniuersa non solum integre: sed et abundanter et cumulate. **R**unquid michi quicq; est difficile: aut ero similis dicenti et non facienti: **U**bi est fides tua **S**ta firmiter et perseveranter. **E**sto longaminis et vir fortis: veniet tibi consolatio in tēpore tuo. **E**xpecta me expecta: ventas et curabo te. **T**eratio est que te verat et formido vana que te exterrēt. **Q**uid importat sollicitudo de futuris contingentibus: nisi vt tristitiam super tristitias habeas. **S**ufficit ei malicia sua. **U**num est et inutile de futuris conturbari vel gratulari que forte nunc euenient. **S**ed humanum est huiusmodi imaginationibus illudi: et parui adhuc animi signum tam leuiter trahi a suggestione inimici. **I**psa enim non curat an veris an falsis illudat et decipiat: et vtrum presentis amore aut futurorum formidine prosteruat. **N**on ergo turbetur cor tuum neq; formidet. **C**rede in me: et in misericordia mea habeto fiduciam. **Q**uando tu te elongatum estimas a me: sepe sum propinquus. **Q**uando tu existimas totum perditum tunc sepe magis merendi

Tertius

Instat lucrum. **N**ō est totū perditū: qñ res accidet
contrarium. **N**ō debes indicare secūdū p̄sens sen
tire nec sic gravitati alicui vñdecūq; venienti inhe
rere ac accipere: tanq; ois spes sit ablata emergēdi
Noli putare te derelictum ex toto: q̄uis ad ip̄s mi
seri ad te aliquam tribulationem. sic enim trāsit
ad regnū celoz: et hō cōsine dubio magis expedit t̄i
bi ⁊ ceteris seruis meis vt exercitēmi aduersis q̄
si cūctis ad libitū haberetis. **E**go noui cogitationes
absconditas q̄ multū expedit pro salute tua vita vt
iterdū sine sapore reliquas ne forte eleueris ī bono
successū et tibi ip̄s placere velis in eo quod non es
Quod dedi auferre possum et restituere cum mihi
placuerit. **C**um dederō meū est cū subtrahero tuū
nō tui q̄ meū est oē datū bonū/ et oē donū perfectū
Si tibi admiserō gravitatem/ aut quālibet cōtrarie
tatē nō indigneris neq; cōcidat cor tuū: et ego cito
subleuare possum et omne on⁹ in gaudiū trāsmuta
re. **V**erū tamē iustus sū ⁊ recōmēdabilis multū cū
sic facio tecum. **S**i recte sapias ⁊ in veritate aspicias
nunq; debes propter aduersa taz directe cōtristari
s; magis gaudere et gratias agere: imo hoc vnīcū
reputare gaudium q̄ affligens te dolorib⁹ nō par
co tibi. **S**icut dilexerit me p̄f̄ ego dilexi vos dixi
dilectis discipulis meis quos vtiq; nō nisi ad gaudia
temporalia sed ad magna certamina nō ad honores
sed ad despectiones. non ad octum sed ad labores:
non ad requiē: sed ad afferendum fructum multum
in patientia: **H**orum memento fili mi verbum.

Ne neglectu omnis creature vt creator possit
inueniri.

Cpm. xxxvi.

g. 4.

Libri

Domine mi adhuc bñ indigeo maiori gratia si
debam peruenire vbi me nemo poterit nec vl
la creatura impedire. Nam q̃ diu res aliqua me re
tineat nō possū libere ad te volare. Cupiebat libere
volare qui dicebat. Quis dabit mihi pennas sicut
columbe ⁊ volabo ⁊ requiescam Quid simplici ocu
lo quietus ⁊ quid libertus nil desiderante in terris?
Sportet igitur omnem pertransire creaturam et se
ipsum perfecte deserere ac in excessu mentis stare
et videre te omnium conditorum cum creaturis nil
simile habere. Et nisi quis omnib⁹ creaturis fuerit
expeditus non poterit libere intendere diuinis. Nō
enim pauci inueniuntur cōtēplatu: quia pauci sci
unt se a perituris creaturis ad plenum sequestrari.
Ad hoc magna requiritur gratia que animū leuet
et p̃ se ipsam rapiat. Et nisi hō sit in spiritu eleua
tus et ab omnibus creaturis liberat⁹ ac deo totus
vnitus quicq̃d scit quicquid etiam habet nō est ma
gni ponderis. Diu paruus erit et in terra iacebit q̃
aliquid magni estimat nisi solum vnū ī mensur eter
num bonum. Et quicq̃d deus non est nihil est ⁊ pro
nihilō computari debet Est quippe magna differe
tia/sapientia illuminati et deuoti viri/et scientia lit
terati et studiosi clerici. Multo nobilior est illa do
ctrina que defursum ex diuina influentia manat q̃
que laboriose humano acquiritur ingenio. Plures
reperiuntur cōtēplationem desiderātes: s; q̃ ad eā
requiritur nō studēt exercere. Est ⁊ magnū impedi
mentum q̃ in signis ⁊ reb⁹ sensibilibus statat et pa
rū de perfecta mortificatione habetur Nescio quid
est et quo spiritu ducimur et quid pretendimus qui

Tertius

spirituales bñi videmur: q̄ totū laborem & amplio-
rem solitudinem pro transitorijs & vilibus rebus
agimus et de interioribus nostris vix raro plene re-
collectis sētib⁹ cogitam⁹. Protholor: statim post
modicam recollectionē foras erūpim⁹ nec opera
nostra districta ex- minatione trutinamus. Abiis-
cent affect⁹ nostris nō attēdim⁹ & q̄ impura sint om-
nia nostra non deploramus. Omnis quippe caro
corruerat viam suam et ideo sequebatur diluuius
magnū. Cū ergo interior affect⁹ noster corruptus
sit: necesse est vt actio sequens iudex carrentie iteri
oia vigoris corrumpatur. Ex puro corde procedit
fructus bone vite. Quantū quis fecerit querit sed
ex quanta p̄tute agit nō tam studiose p̄sēat. Si fu-
erit diues: fortis: pulcher: ab illis: vel bon⁹ scriptor:
bon⁹ cātor: bon⁹ laborator: iueſtigat⁹: q̄ paup̄ sit spi-
ritu: q̄ patens & mitis: q̄ deuot⁹ & intern⁹ a mul-
tis tacetur. Natura exteriora hominis respicit: gra-
tia ad interiora se cōuertit: Illa frequenter fallitur
ista in deo sperat vt non decipiatur.

C De abnegatione sui et abdicatione omnis cu-
piditatis.

Ep̄m. x. xvii.

Nili non potes perfecte possidere libertatem ni-
si totaliter abneges te metipsum. Compediti-
sunt omnes proprietarij et suuſſus amatores cu-
pidi curiosi gyrouagi querentes semper mollia nō
que iesu christi: sed sepe hoc fingentes & p̄ponentes
quod non ſtabit. Peribit enim totum quod non est
ex deo ortum. Bene breue & consummatum verbum
Dimitte oia et inuenies oia. Dimitte cupiditatem
et inuenies requiē. Hoc mēte p̄tracta & cū impleue-
ris.

Libér

ris omnia intelliges. **N**on hoc non est opus vni? dei
nec ludus paruulorū: imo in hoc breui includit̃ ois
pfectio religiosorum. **F**ili nō debes auerti nec statim
delici audiatā vitā pfectorum: s; magis ad sublimio
ra puocari et ad minus ad hec ex desiderio suspira
re. **U**tinā sic tecti eēt et ad hoc puenisses vt tui ipi?
amator non esses: s; ad nutū meū pure stares et eius
questi tibi pposit p̃is tūc mihi valde placeres et to
ta vitā tuā cū gaudio et pace trāfiret. **H**abes adhuc
multa ad relinqndū q̃nū mihi ex integro resignaue
ris non acdres qđ postulas. **S**uadeo tibi a me eme
re aurum ignitū vt locuples fias. i. sapiam celestem
oia infima pculcātē. **P**ost pone terrenā sapiam: oēs
humanā p̃placētā et p̃pūā. **D**ixi tibi viliora emēda
p̃ preciosis et altis in reb? hūanis. **N**ā vilis et parua
ac pene obliuioni tradita videt̃ vera celestis sapia:
non sapiens alta de se nec magnificari q̃rens i terra
quā multi oretenus p̃dicāt: sed vitā longe disentiū
ipsa tūc est preciosa margarita a multis abscondita.

De instabilitate cordis et de intentione fina
li ad deum habenda. Capm. xxxviii

Hili noli credere affectui tuo/qui nunc est cito
mutabitur in aliud. **Q**uamdiu enim vixeris
mutabilitati subiectus eris/etiam nolens: vt modo
letus: modo tristis: modo pacat?: modo turbatus:
nunc deuotus: nunc id euot?: nūc studiosus: nūc ac
cidiosus: nunc grauis: nūc leuis iueniatis. **S**z stat
sup̃ hec mutabilia sapiēs et bene doct? in spū nō at
tēdēs qđ i se sēstat vel qua parte flat vētus instabili
tatis/ s; tota itētio mēns ei? ad debitū et ad optimū
pueniat finē. **N**ā sic poterit vn? et idē icōcussus p̃ma

Tertius

nere simpliciter intentionis oculo potest varios eventus
ad me impretermissis directo. Quanto autem purior fue-
rit intentionis oculus / tanto potestius iter diversas itur
precellas. Si in multis calligat oculus pure intentionis
respicit enim cito in aliquod delectabile quod occurrit et
raro totum libet quod inuenit a nouo proprie inquisitionis.
Sic iudei olim venerant in bethaniam ad Martham et
mariam / non propter iesum tantum / sed ut lazarus videretur. Mun-
dandum est ergo intentionis oculus ut sit simplex et rectus
atque ultra omnia vana media a me dirigendus.

¶ **Q**uod amantem sapit deus super omnia et in omnibus. Ca. xxxix.

Ecce deus meus et omnia. Quid volo amplius et quod
felicius desiderare possum? Sapientum et dulce
verbum / sed amantem ipsum non mundus nec ea que in manu
do sunt. Deus meus et omnia. Intelligenti satis dictum est et
sepe repetere iocundum est amanti. Te si quidem prete-
rita sunt omnia / te autem absente fastidiunt cuncta. Tu
facis cor tranquillum et pacem magnam leticiam quam festiuam.
Tu facis bene sentire de omnibus et in omnibus te laudare:
nec potest aliquid sine te diu placere / sed si deus gratius esse et
bene sapere oportet gratiam tuam adesse et presidium tue
sapientie prediri. Qui tu sapis quod ei recte non sapienter et cui
tu non sapis quod ei ad iocunditatem esse poterit? Sed
deficiunt in tua sapientia mundi sapientes et que carnes sapienter
quia ibi plura vanitas et hic mors inuenitur. Qui
autem te per contemptum mundanorum et carnis mortifi-
cationem sequuntur / he sapientes esse cognoscuntur
quia de vanitate ad varietatem de carne ad spiritum trans-
ferunt. Istis sapit deus et quicquid inuenitur in creatu-
ris totum referunt ad laudem sui conditoris. Dissimilis
tamen et multum dissimilis sapor creatoris et creature
gustis.

Liber

eremitatis et tēporis lucis increate et lucis illumina-
te. **L**ux perpetua cūcta creata transcendens lu-
mina fulgura choruscationem de sublimi penetrātes
oīa intima cordis mei purifica letifica clarifica ⁊ vi-
uifica spiritum meū cū suis potētis ad iherendum
tibi iubilosis excessibus. **Q**uanto veniet hec bea-
ta et desiderabilis hora vt tua me saties p̄sentia: vt
sis michi oīa in oībus. **Q**uādiu hoc datū non fuerit:
nec plenum gaudiū erit. **A**dhuc proth dolor viuit in
me verus homo: non est totus crucifix⁹: non est p̄se-
cte mortu⁹. **A**dhuc concupiscit fortiter aduersus spi-
ritum bella mouet intestina nec regnum aīe patitur
esse quietū. **S**ed tu q̄ dñaris potestati maris et mo-
tum fluctuum eius tu mittigas ⁊ purge adiua me.
Dissipa gentes que bella volunt contere eas in vir-
tute tua ostende queso magnalia tua: ⁊ glorificetur
dextera tua: quia non est spes alia nec refugium mī-
chi nisi in te domine deus meus.

Quod non est securitas a tentatione in hac vīta.

Capitulum. xl.

Non nunq̄ securus es i hac vita sed quo ad vi-
ueris semper arma spiritualia tibi sunt neces-
saria. **I**nter hostes versaris a dextris ⁊ sinistris im-
pugnaris. **S**i ergo non vteris vndiq̄ scuto patien-
tie: non eris diu sine vulnere. **I**nsuper si non ponas
cor tuū fixe in me/ cū mera voluntate cuncta patien-
di p̄pter me/ nō poteris ardorē istū sustinere nec ad
palmam ptingere beatay. **O**portet te ergo viriliter
oīa pertrāsire/ et potent manu vt i aduersus obiecta
Nam Vincenti datur man⁹ et torpenti relinquitur
multa miseria. **S**i queris in hac vita requiem / quō

Tertius

tunc peruenies ad eternam; Non ponas te ad multam requirē / sed ad magnā patientiā. Quere veram pacem nō in terris sed in celis non i hoibus nec in ceteris creaturis / sed in deo solo. Pro amore dei debes oīa libenter subire labores. s. dolores: et tentationes: verationes: anxietates: necessitates: infirmitates: iniurias: oblocutiones: reprehensiones: humilia-
tiones: confusiones: correctiones: et despectiones. Deciuant ad virtutes / hec probāt xpi tironez / hec fabricant celestem coronā. Ego reddā ei eternā mercedem pro breui labore et infinitā gloriā p transitoria confusione. Putas q̄ semp habebis p tua volū-
tate consolationes spirituales. Sancti mei non habuerunt tales: sed multas grauitates et tentatiōes varias magnasq̄ desolationes / sed patientes sustinuerunt se in omnibus et magis sunt confisi deo q̄ si bi scientes / quia non sunt condigne passionēs huius temporis ad futurā gloriā promerendā. Vis tu statim habere: quod multi post lachrymas et magnos labores viri obtinuerūt. Expecta dñm viriliter age et confortare noli diffidere. noli discedere. sed corp⁹ et animam erpone constanter pro gloriā dei. Ego reddam plenissime. Ego tecum ero in tribulatione.

Contra vana hominum iudicia. **Capitulum. xli.**

Nisi tacta cor tuum firmiter in dño et humanis ne metues iudicium vbi te cōscientia pius red-
dit et infontem. Bonum est et beatum taliter pati
nec hoc erit graue humili cordi / et deo magis q̄ sibi
ipsi confitent. Multi multa loquuntur et ideo par-
ua fides est adhibenda. Sed et omnibus satis esse
nō est possibile. Et si paulus oībus studuit in domi

Libe

non placere/et oibus/oia fact⁹ est tñ etiā pminimo
vixit qđ ab hūāno die iudicat⁹ fuerit. **E**git satis p
alioz edificatiōe ⁊ salute quātū i se erat et poterat:
sed ne ab aliis aliqñ iudicaret⁹ vel nō despicere⁹ co
hibere nō potuit/ideo totū deo pmisit qui totū no
uerat ⁊ patientia ⁊ humilitate cōtra ora loquētium
iniqua ac etiam vana ac mendosa cogitantū atq; p
hūmū suo queq; tactātūz se defendit. Respondit tū
interdū ne infirmis ex sua tactūritate generare
tur scandalū. **Q**uis tu vt timeas a mortali homine
hodie est et cras nō pparet. **D**eū time/et hoīm ter
rores nō expauesces. **Q**uid potest aliquis in te ver
bis aut iniuriis? **S**ibi potius nocet qđ tibi/nec pote
rit iudicium desesseugere quicūq; est ille. **T**u habe
deum pte oculis ⁊ noli ptendere verbis querulosus
Quod si ad p̄sens videris succūbi et confusiōē pa
ti quā nō meruisti/ne indigneris ex hoc neq; per im
patientiaz minuās coronā tuā/sed ad me potius re
spice in celum qui potēs sum eripere ab oī pfusiōe
et iniuria et unicuiq; reddere scđm opera sua.
¶ De pura ⁊ integra resignatione sui ad obtinendā
cordis libertatem. Ep̄m. xlii.

Rgli relinque te/et iuenies me. **S**ta sine electio
ne et omni proprietate/et semper lucraberis
Nam et adicietur tibi amplior gratia statim vt te
resignaueris nec resumpseris. **D**ñe quotiēs me res
gnabo et in qbus me relinquā? semp ⁊ in omni hora
sicut in paruo sic et in magno nichil excipio: sed in
oibus te nudetum inueniri volo. **A**lioquin quō pote
ris esse meus ⁊ ego tu? nisi fueris ab omni pprio vo
luntate int⁹ et fons spoliatus. **Q**uāto celerius hoc

Tertius.

agis tanto melius habebis: et quanto plenius? et fin
ceris? tanto plus mihi placebis et ampli⁹ lucraberis.
Quidā se resignant i⁹ cū aliqua exceptiōe. **N**ō enī
plene deo confidūt: ideo puidere sibi fatigunt. **Q**ui
dam etiā primo totū offerūt sed postea tēratione pul
sante ad ppria redeūt iō minime in virtute profici
unt. **H**ic ad verampuri cordis libertatē rōcunde sa
militari tatis mee grām nō ptingent nisi integra re
signatione et quotidiana sui imolatione prius facta
sine qua non stat: nec stabit vnio fructiva. **P**ro tibi
sepissime et nunc iterum dico. **R**elinque te resigna te
et frueris magna interna pace. **N**ō totus p toto nil
exquire: nil repete: sta pure et inhesitāter in me: et ha
bebis me. **E**ris liber in corde et tenebris non pecu
cabunt te. **N**ō hoc conare hoc ora hoc stude desideras
re vt ab oī proprietate possis expoliari: et nudus nu
dum iesum se q: tibi mou: et mihi eternaliter viuere.
Tunc deficient oēs vane fantasie: p̄turbationes int
que et cure supflue. **T**unc etiā receder imoderatus
timor et inordinatus amor mouetur.

De bono regimine in externis et recurſu ad
deum in periculis.

Capitulum. xlii.

Etiā ad istud diligenter tendere debes vt in om
ni loco actione seu occupatione externa sis in
tinus liber et tūpissius potens et sint omnia sub te
et tu non sub eis: vt sis dñs actionem tuarum: et re
ctor: non seruus nec empticus sed magis exemptus
verusq; hebreus in sortem ac libertatem transiens
filiorum dei qui stant super presentia et speculantur
eterna q̄ trāsitória intuentur sinistro oculo et dext ro
celestia quos tpalia non trahunt ad inherendū sed

Liber.

trahunt ipsi ea magis ad bene seruendū prout ordi-
nata sunt a deo: et instituta a summo opifice q̄ nil in
ordinatum relinquit in sua creatura. Si etiam in oi-
euētū stas nō in apparentia externa: nec oculo car-
nali lustras visa vel audita. sed mox in qualibet cā-
intras cū moyse in tabernaculum ad consulendum
dñm audies nōnūq̄ diuinū responsū: et redies istru-
ctus de multis p̄sentib⁹ et futuris. Sēper em̄ moy-
ses recursum habuit ad tabernaculū p̄ dubijs et q̄-
stionibus soluendis fugit⁹ ad orationes adiutorū
pro periculis improbitatib⁹ hoīm subleuādis. Sic
et tu confugere debes in cordis tui secretarium di-
uinum intentius implorando suffragium. Propter
ea nāq̄ ioseph et filij israel a gabaonitis legunt dece-
pti q̄ os dñi nō p̄t̄ interrogauerūt: s̄ nimis credulū
vulcibus sermonibus falsa pietate delusi sunt.

Quod homo nō sit importunus in negotijs

Capitulum xliij.

Et si i committe mihi semper causā tuam et ego
bene disponam in tempore suo. Expecta ordi-
nationem meam: et senties inde profectum. Domi-
ne satis libenter oēs res tibi committo quia parus
potest cogitatio mea p̄ficere. Utinā nō multū ad-
here: em̄ futuris euentib⁹: sed ad beneplacitū tuū
me incūctanter offerrem. Fili mi sepe homo rem ali-
quam agitāt quāz desiderat s̄ cū ad eā peruenerit
aliter incipit sentire q̄ affectiones circa idē nō sūt
durabiles: sed magis de vno in aliud nos impellunt
Non ergo minimum: etiā in minimis se relinquere
verus p̄fectus hominis est abnegatio sui ipsius et
homo abnegatus valde liber est et secur⁹. Sed an

Tertius.

si quis hostis oibus bonis aduersans a tētatiōe nō cessat ⁊ die nocteq; graues molitur insidias/ si forte in laqueū deceptiōis possit p̄cipitare incautum. Vigilate ergo et orate dicit dñs vt nō itretis i tētatioez

Quid homo nihil boni ex se habet et de nullo gloriari potest. Ep̄m. xlv.

Domine quid est homo q̄ memor sis eius aut filius hominis quia visitas eum. Quid p̄meruit homo vt dares illi gratiam tuam. Domine qđ possum conqueri si de/eris me/aut quid iuste obtinere possum si quod peto nō feceris. Certe hoc i veritate cogitare possum ⁊ dicere. Domine nihil sum nihil boni ex me habeo/sed in oibus deficio et ad nihil sp̄tendo. Et nisi a te fuero adiutus et interius informat⁹ totus efficior tepidus et dissolutus. Tu autē dñe semper idem ip̄e es et permanes in eternū semper bon⁹/iustus et sanctus/bene iuste ac sancte agens oīa ⁊ disponens in sapientia. Sed ego qui ad defectū magis p̄uius sum q̄ ad p̄fectum/nō sum sp̄ in vno statu perdurans:q; septē ip̄a mutātur super me Veruntamē cito melius fit/cum tibi placuerit et manū porrexeris ad iutricem q; tu solus sine humano suffragio poteris auxiliari et in tantū confis- mare vt vultus meus amplius in diuersa nō mutetur sed in te vno cor meum conuertatur et quiescat Unde si bene scirem oēm humanam consolationez abiscere sine p̄pter deuotionem adipiscendam siue propter necessitatem qua cōpello: te querere q; nō est homo qui me consoletur tunc merito possem ob gratia sperare tua et de dono noue cōsolationis exultare. Gratias tibi vnde totum venit quoniam scōq;

Liber:

mihi bene succedit. **E**go autem vanitas nihilum
ante te incōstans hō et infirmus. Unde ego possum
gloriarī aut cur appetō reputari. Nunquid de nihilo
et hoc vanissimum est vere inanis gloria mala
pestis vanitas maxima quia a vera trahit gloria et
celestis spoliat gratia. Dum enim homo cōplaceat sibi
displiceat tibi dum inhiat laudibus humanis: priua-
tur veris virtutibus. Est autē vera gloria et exulta-
tio scilicet gloriari in te et non in se. gaudere in noīe tuo
nō in virtute propria nec in aliqua creatura delecta-
ri nisi propter te. Laudes nomē tuū nō meū magnis
ficetur op⁹ tuū nō meū benedicat nomē sanctū tuū
nihil aut attribuitur mihi de laudibus hominum.
Tu gloria mea tu exultatio cordis mei. In te glo-
riabor et exultabo tota die pro me autē nihil nisi in
infirmis meis. Querāt iudei gloriā quā ab inuice
cē est ego hanc requirā quā solo deo est. **O**is quidē
gloria humana oīs honor tēporalis oīs altitudo mū-
dana eterne glorie tue comparata vanis est et stul-
ticia. **V**eritas mea et misericordia mea deus meus trini-
tas beata tibi soli laus virtus honor et gloria per in-
finita seculorum secula Amen.

¶ De cōtemptu oīs tēporalis honoris.

¶ **C**ōm. xlii
Si noli tibi attrahere si videas alios hono-
rati et eleuari te autem despici et humiliari
Erige cor tuum ad me in celum et non contristabit
te cōtempt⁹ hominis in terris. Domine in cecitate
sum⁹ vanitate cito seducimur. Si recte me inspicio
nūquid mihi facta est iniuria ab aliqua creatura unde
nec iuste habeo cōqueri aduersum te. **Q**ua autē fre-
quent⁹ et grauiter peccavi tibi merito armatur cō-

Tertius

tra me omnis creatura. Nichi igitur iuste debet perfusio
et preceptus tibi aut laus honor et gloria. Et nisi me
adhuc preparauero quod velim libenter ab omni creatura
despici et relinqui atque penitus nichil videri non pos-
sum interius pacificari et stabiliri / nec spiritualiter
illuminari neque plene tibi vniri.

Quod par non est ponenda in hominibus. Capm xlviii.

In nisi ponis pacem tuam cum aliqua persona pro-
pter tuum sentire et conuiuere instabilis eris
et impacatus. Sed si te cursum habes ad semper ve-
uentem et manentem veritatem non contristabit te
amicus recedens aut moriens. In me debet amicus di-
lectio stare et propter me diligendus est quis tibi boni
visus est et multum carus in hac vita. Sine me non va-
let nec durabit amicitia nec est vera et munda dilectio
quam ego non copulo. Ita mortuus debes esse talis
bus affectionibus dilectorum hominum quantum ad te per-
net sine omni humano optares esse cōsor. io. Tanto homo
deo magis appropinquat quanto ab omni solatio terre
non longius recedit. Tanto etiam altius ascendit ad
deum quanto profundius in se descendit et plus sibi ipsi vi-
lescit. Qui autem aliquid boni sibi attribuit: gratiam dei
in se viuere impedit quia gratia spiritus sancti cor humile
querit semper. Si scires te perfecte annihilare atque ab
omni creato amore euacuare tunc deberem in te eum
magna gratia emanare. Sed quando tu respicis ad
creatura subtrahitur tibi aspectus creatoris. Disce
te in omnibus propter creatorem vincere tunc ad di-
uinam valebis cognitionem pertingere. Quantum-
cumque modicum sit si inordinate diligitur et respicitur
te tardat a summo et viciat.

Lib. r.

Contra vanā & ſecularem ſcientiam. **Ep̃m. r. lviij**
Non moueant te pulcra & ſubtilia dicta ho-
minum. Non enim eſt regnum dei in ſermone
ſed in virtute. Attende verba mea q̃ corda accēdūt
et mentes illuminant: inducunt compunctionem et
variā ingerunt conſolationem. **N**unq̃ ad hoc le-
gas verbum vt doctior aut ſapientior: poſſis videri
ſed ſtude mortificationem vicioꝝ: q̃ hoc ampli⁹ u-
bi proderit q̃ noticia multarū diſciliū queſtionū
Cum multa legeris et cognoueris: ad vnum tamen
oportet venire principiū. **E**go ſum qui doceo hoīem
ſcientiā et clarioꝝ intelligentiā paruulis tribuo: q̃
ab homine poſſit doceri. **C**ut ego loquor: cito ſapiēs
erit & multum in ſpiritu proficiet. **E**le illis qui multa
curioſa ab hominib⁹ inquirūt & de via michi ſeruie-
di parum curant. **V**eniet tempus quando appare-
bit magiſter magiſtroꝝ/chr̃ſtus dñs angelozum
cunctozum auditurus lectiones hoc eſt ſinguloꝝ exa-
minaturus conſcientias: et tunc ſcribitur hieruſaleꝝ
in lucernis et manifeſta erunt abſcondita tenebraꝝ
rum tacebuntq̃ argumenta linguarū. **E**go ſum qui
humilem in puncto eleuo mentem vt plures eterne
verſtatis capiat rationes q̃ ſi quis decem annis ſtu-
diſſet in ſcolis. **E**go duceo ſine ſtrepitu verborum
ſine cōfuſione opinionum/ſine faſtu honozis/ſine pu-
gnatione argumentozum. **E**go ſum qui doceo terre-
na deſpicere/preſentia faſtidire/eterna querere/eter-
na ſapere/honozes fugere/scandala ſuſſerre/omnem
ſpem in me ponere et tra me nil cupere/super omnia
ardenter me amare. **N**am quidam amando me intis
me didicit diuina et loquebaſ mirabilia. **M**olus pro

Certius.

fecit in relinquendo omnia q̄ in studendo subtilia
Si alius loquor communia/alius specialia/aliquib⁹
in signis et figuris dulciter appareo/quibusdam ve
ro in multo lumine reuelo mysteria. Una vox libros
rum sed non omnes eque informat. quia intus sum
doctor veritatis/cordis scrutator/cogitationum in
tellector/actionum promotor/distribuens singulis
sicut dignum iudicauero.

¶ De nō attrahēdo sibi res exteriores. **Ca. xliij**

Illi in multis oportet esse inscium/estimare te
tanq̄ mortuum super terram et cui totus mū
dus crucifixus sit. Multa etiam oportet surda aure
pertransire/ et que tue pacis sūt magis recogitare
Cautius est oculos a rebus di/plicentibus auertere
et unicuiq̄ suum sentire relinquere/q̄ contentiosis
sermonibus deferre. Si bene steteris cum deo et
eius iudicium aspereris/facili⁹ te victus portabis
domine quouiq̄ veniemus. Ecce damnus desle
tur temporale. pro modico q̄stu laboratur et curris
et spūale detrimentū in obliuionē transit et vix sero
reditur. Quod parum vel nichil prodest attenditur
et quod summe necessarium est negligenter proteri
tur quia tot⁹ homo ad externa defuit/nisi cito res
piscat/libens in exterioribus iacet.

¶ Quod omnibus non est credendum et de fa
cili lapu verborum.

Capitulum. i.

Domihi auxilium domine de tribulatione q̄
vana salus hominis q̄ sepe ibi non inueni si
dem vbi me habere putavi. Quotiens etiam ibi re
peri/vbi minus presumpsi. Vana ergo spes in homi
nibus/salus autem iustorū in te deus Benedict⁹ sis
h

Liber.

dñe deus in omnibus que nobis accidunt: Infirmi
sumus et instabiles: cito fallimur et permutamur.
Quis est homo qui ita caute et circumspecte in omni
bus se custodire valet vt aliqui in aliquam deceptio
nem vel pplexitatem non veniat. **S**ed qui in te dñe
confidit ac simplici ex corde queret: non tam facile
labitur. **E**t si inciderit in aliquas tribulationes quo
cunq; etiā fuerit iplicatus citius p te cruetur cuz a
te cōsolabitur: quia tu nō deserts in te sperantē vici
m finē. **R**arus fidus amic⁹: in cūctis amici perseue
rans pressuris. **T**u dñe tu solus es fidelissimus in
oibus et ppter te non alter talis. **Q**uē bene sapuit
illa anima sancta que dixit mens mea solidata est
in christo fundata. **S**i ita mecum foret nō tam faci
le timor humanus me sollicitaret nec verborū iacula
monerēt. **Q**uis omnia preuidere: quis precauere fu
tura mala sufficit? **S**i preuisa etiā ledunt sepe quid
inprovisa nisi grauitur etiā feriūt. **S**ed quare michi
misero nō melius prouidi. **C**ur etiam ita facile alijs
credidi. **S**ed homines sumus ne c aliud q̄ fragiles
hoies sumus etiam si angeli a multis estimamur et
dicimur. **C**ui credam dñe: cui credam nisi tibi. **V**eri
tas es q̄ non fallis nec falli potest. **E**t rursus. **O**m
nis homo mendax: infirmus: instabilis et labilis
maxime in verbis: ita vt statim vix credi debeat q̄
rectum in facie sonare videtur: q̄ prudēter pmonui
sti: cauendum ab hoibus: et q̄ inimici hominis do
mestici eius nec credendus si q̄s dixerit ecce hic aut
ecce illic. **D**octus sum dāno et vtinā ad cautelā ma
torem. non ad incipientiam michi. **C**autus esto qui
das ait: cautus esto: serua apud te quod dico. **E**t dñ

Tertius

Ego sileo & absconditus credo: nec ille flere potest quod
silendum peti. sed statim perdit me ex se/et abiit. **A**b
hominibus tabulis & incautis hominibus protege me domine: ne
in manus eorum incidam nec unquam talia permittam. **T**er-
tium verum & stabile da in os meum: et linguam calidam
longe fac a me. **Q**ui pati nolo omnimode cauere de
deo. & qui bonum & pacificum de aliis flere nec aliud in
differenter omnia credere: nec de facili ulterius as-
sari: paucis seipsum revelare te spiritus inspectorum cordis
querere/ ne omni vento verborum circumferri: sed
omnia intima et externa secundum tue beneplacitum volun-
tatis optare perfici. **Q**uam tutum pro preservatione
celestis gratie humanam fugere apparentiam/ nec ap-
petere quod solis admirationem videntur prebere/ sed et
tota sedulitate sectari que vite emendationem dant es
feruorem. **Q**ui multis nocuit virtus scita ac propere
laudata quod sana profuit silentio seruata in hac fragi-
li vita que tota tentatio fertur et malicia:
¶ De confidentia in deo habenda quando insurgunt
verborum iacula.

Epistol. li.

Illi ita firmiter & spera in me. **Q**uid enim sunt
verba nisi verba. **P**er aerem volant sed lap-
idem non ledunt. **S**i reus es cogita quod te libenter ve-
lis emendare. **S**i nichil tibi conscius es pensa quod ve-
lis libenter pro deo hoc sustinere. **P**arum satis est
ut vel verba interdum sustineas qui necdum fortia
verbera tolerare vales. **E**t quare tam parua tibi ad-
cor transeunt nisi quia adhuc carnalis es: et homi-
nis magis quam oportet attendis. **N**am quia despici-
metuis reprehendi pro excessibus non vis ex excu-
sationum queris ymbraacula. **S**ed inspicere te melius
h. ij.

Liber

et agnosces qz uiuit adhuc in te mundus et vanus
amor placendi hoibus. Quia em bassari refugis et con
fundi pro defectibus. constat utiqz q nec vere humi
lis sis: nec vere mundo mortuus: nec tibi mundus
crucifixus. Sed audi verba mea: et non curabis de
cem milia hois verba. Ecce si cuncta contra te dice
rentur que fingi maliciosissime possent quid nocerent
si omnino transire permitteres nec plusqz festucam
perpenderes. Nunquid vel vnum capillum tibi ex
trahere possent Sed qui cor intus non habet nec de
um pre oculis facilliter verbo mouetur vituperatio
nis. Qui autē in me cōfidit nec ppro iudicio stare
appetit: absqz humano terrore erit. Ego enim sum
iudex et cognitor oim secretozū: ego scio qualis res
acta est ego inturiantem noui et sustinentem. In me
erit verbus istud: me permittēte hoc accidit vt reue
lentur ex multis cordibus cogitationes. Ego reū et
inocentē iudicabo: sed occulto iudicio vtrūqz ante
phare volui. Testimonium hois sepe fallit: meū iu
diciū verū est: stabit et nō subuertetur latet plerūqz
et pacis ad singula pty. nūqz tñ errat nec errare pōt
etiā si oculis insipientiū nō rectū videat. Ad me ergo
recurrēdū est in oī iudicio: nec ppro imitendū arbi
trio. Iust? ei nō cōturbabitur q̄cquid a deo ei acci
derit. Quā si in iuste aliqd p̄tra eū plātū fuerit nō
multū curabit. Sed nec vane exultabit si per alios
rationabiliter excusetur. Pensat namqz qz ego sup
scrutans corda et renes qui iudico secundum faciē
et humanam apparentiā. Quā sepe i oculis meis re
perietur culpabile: quod hoīm iudicio creditur lau
dabile: dñe deus iudex / iuste / fortis / et patiens q̄ ho

Tertius

minu nostri fragilitatē et prauitatē/ esto robur me-
um ⁊ tota fiducia mea. **N**ō enī michi sufficit ꝑscien-
tia mea/ tu nosti quod ego nō noui/ et ideo ī omni re
ꝑsensione me humiliare debui ⁊ mansuete sustinere
Ignosce ergo michi propiti⁹ quotiens sic non egi et
dona iterū gratiā amplioris sufferentie. **M**elior est
enim michi tua copiosa misericordia ad consecutio-
nem indulgentie/ q̃ mea opinata iustitia ꝑo defen-
sione latentis conscientie. **E**t si nichil michi consci-
us sum tamen in hoc me iustificare nō possum quia
remota misericordia tua nō iustificabitur in conspe-
ctu tuo omnis viuens.

¶ Quod omnia grauiā ꝑo eternā vita sunt tolle-
randa.

Capitulum. lii.

Illi non frangat te labores quos assumpsisti ꝑ-
pter me nec tribulationes te desiciant vsq̃
quaq̃/ sed mea promissio in omni euentu tu roboret
et consoletur. ego sufficiens sum ad reddendum su-
ꝑia oēm modum ⁊ mensurā. **N**on hic diu laborabis
nec semper grauaberis doloribus. **E**xpecta paulis-
per ⁊ videbis celere finē malorū. **V**eniet vna hora
q̃ cessabit omnis labor ⁊ tumultus. **M**odicu est et
breue omne quod transit cum tempore. **A**ge ergo vt
agis fideliter/ labora in vnica mea: ego ero merces
tua. **S**cribe/lege/canta/geme/tace/ora. sustine virt-
liter contraria. digna est his oībus ⁊ maiorib⁹ ꝑlijs
vita eterna. **V**eniet pax in die vna que nota est dño
Non enī erit dies vel nox huius scilicet temporis
sed lux perpetua/claritas infinita: pax firma: et req̃-
es securā. **N**ō dices tūc quis me liberabit de corpo-
re mortis huius nec clamabis: heu michi quia inco-
h. lii.

Libër

latus meus prolongatus est qm̄ precipitabit̄ mors
et salus erit indefectiua: anxietas nulla iocunditas
beata societas dulcis et decora. ¶ Si vidisses sc̄tōr
in celo coronas perpetuas: quanta quoq; nunc et ul
tant gloria q̄ huic mūdo olim p̄temptibiles et qua
si vita ip̄i indigni putabant: p̄fecto te statim humi
liares vsq; ad terram et affectares potius oībus sub
esse q̄ vni p̄esse nec huius vite letos dies cōcupisce
res: sed magis p̄ deo tribulari gauderes et p̄ nichil
lo inter hoīes p̄putari maximū lucrū duceres. ¶ Si
tibi hec saperent et p̄funde ad cor transirent: quō
auderes vel semel conqueri. Nonne p̄vita eterna
cuncta laboriosa sunt tolleranda. Nō est parū quid
lucrari aut perdere regnū dei. Reua igit facie tuam
in celo. Ecce ego et omnes sancti mei mecum qui in
hoc seculo magnum habuere certamen modo gau
dent: modo consolant̄: et modo securi sunt: et modo
requiescunt et sine fine in regno patris mei permane
bunt mecum.

¶ De die eternitatis et huius vite angustijs.

Capitulum. liii.

O Superbe ciuitatis mansio beatissima. O dies
eternitatis clarissima quam nox non obscurat
sed summa veritas semper irradiat: dies semper le
ta semper secunda: et nunq̄ statim mutans in contra
ria. ¶ Utinam dies illa illuxisset et cuncta hec t̄pa
lia finē accepissent. Ducet qdā sanctis perpetua cla
ritate splendida: s; non nisi a lōge p̄speculū peregrin
antibus in terra. Morunt celi ciues q̄ gaudiosa sit
illa: gemūt exules filij eue q̄ amara et tediola sit
ista dies huius t̄pis parui et mali pleni doloribus et

Tertius

angustia: vbi homo multis peccatis inquit: multis
passionibus irretit: multis timoribus stringitur:
multis curis distenditur et multis curiositatibus dis-
trahitur: multis vanitatibus implicatur multis erro-
ribus circumfunditur multis laboribus atteritur tēatio-
nibus grauatur: deliciis eneruat: egestate cruciat.
Quā finis horum multorum laborum quā liberabor a mi-
sera seruitute vicioꝝ. **Q**uando memorabor die tui
solius quā ad plenum letabor in te. **Q**uando ero sine
omni impedimento et in vera libertate sine omni graua-
mine mentis et corporis. **Q**uando erit pax solida
pax imperturbabilis et segura pax intus foris pax ab
omni parte firma. **I**esu bone quā stabo ad videndum
te quā contēplabor gloriam regni tui quā eris michi oīa
in dibus. **Q**uā quā ero tecum in regno tuo quod ppara-
sti dilectis tuis ab eterno. **R**elictus super pauper et exul
in terra hostili: vbi bella quotidiana et infortuna a ma-
xima consolare exiliū meū: mitiga dolorē meum quā
ad te suspirat oī desiderium meum. **N**ā onus michi to-
tum est quicquid mundus hic offert ad solatium. **D**e-
sidero te intime frui: sed nequeo apprehendere. **O**p-
to inherere celestibus: sed depumunt res temporales
et immortificate passionēs. **M**ente oībus rebus superas-
se volo: carni autem inuite subesse cogor. **S**ic ego infes-
tus hō mecum pugno et factus sum michi et ipsi grauis
nū spūs sursum et caro quirit esse deorsus. **Q**uod intus pa-
rior dū mēte celestia tacta et mor carnaliū turba oc-
currit oranti. **D**eus me: ne elogeris a me: neque decli-
nes infra a seruo tuo. **F**ulgura corruscat: onē tuā
dissipa eas emitte sagittas tuas et conturbent oēs
fantasie inimici. **R**ecollige sensus meos ad te. **S**ac
h. iiii.

Libro

me obliuiscis oim mundanorum da cico abiscere et con
temnere fantasmata vicioz. Succurre michi eter
na veritas vt nulla me moueat vanitas. Adueni ce
lestis suauitatis: et fugiat a facie tua omnis impuri
tas. Ignosce quos michi et misericorditer indulge
quotiens preter te aliud in oratione reuoluo. Con
fiteor etenim vere: quia valde distracte me habere co
sueui. Nam ibi multotiens non sum vbi corporali
ter sto aut sedeo: sed ibi magis sum quo cogitationi
bus fero. Ibi suz vbi cogitatio mea est. Vbi est fre
quenter cogitatio mea: ibi est qd amo. hoc michi ci
to occurrit quod naturaliter delectat aut ex vlti pla
cet. Unde tu veritas aperte dixisti. Vbi enim est the
saurus tuus: ibi est et cor tuum. Si celum diligo liben
ter de celestibus penso. si mundum amo felicitatibus
mundi congaudeo: et de aduersitatibus eius tristior. Si
carnem diligo: que carnis sunt sepiissime imagino.
Si spiritum amo: de spiritualibus cogitare delector.
Quocumq; enim diligo: de his libenter loquor et au
dio: atq; talium imagines ad domum meam repoztor.
Sed beatus ille homo qui propter te discit oibus cre
aturis abeundi licentiam tribuit: qui nature vim fa
cit et concupiscentias carnis feruore spiritus cruci
figit vt serenata conscientia pura tibi oratione offer
rat dignusq; sit angelicis interesse choris et omnib;
terrenis foris et intus exclusis.

**De desiderio eterne vite et quanta certantibus
bona promissa.**

Capitulum liiij.

Hic mi cum desiderius eterne beatitudinis de
super infundi sentis et de tabernaculo corpo
ris exire concupiscis vt claritatem meam sine vicis

Tertius

fitu dñs vmbra contemplari possis: statuta cor tuum
et omni desiderio hanc sanctam inspirationem sus-
cipe. Redde amplissimas superne bonitati gratias
que tecum sic dignanter agit/ clementer visitat ar-
denter exultat potenter subleuat ne proprio ponde-
re ad terrena labaris. Neq; enim hec cogitatu tuo
aut cognatu accipis sed sola dignitate superne gra-
tie et diuini respectus: quatenus in virtutibus et ma-
iori humilitate proficias et ad futura certamina te
ppa es: michiis toto cordis affectu adherere ac fer-
uētī volūtate studeas deferuire. **S**ilī sepe ignis ar-
det sed sine fumo flāma non ascendit. Sic et aliquo-
rum desideria ad celestia flagrant et tamen a tenta-
tione carnalis affectus liberi non sunt. Idcirco nec
omnino pure p honore dei agunt quod tam deside-
ranter ab eo petunt. Tale est et sepe tuū desiderium
quod insinuasti fore tam importunū. Non enim hoc
est purum et pfectū quod propria pmoditate est infe-
ctum. Perte non quod tibi est delectabile et pmodū
sed quod mihi acceptabile atq; honorificum quia si
recte iudicas meā ordinationē tuo desiderio et om-
ni desiderato preferre debes ac sequi. Noui deside-
rium tuū et frequētes gemitus audiui. Nam velles
esse in libertate glorie filiorū dei tam te delectat do-
mus eterna et celestis patria gaudio plena sed nun-
dum venit hora ista: sed est adhuc aliud tēpus belli
videlicet tempus laboris et probationis optas sum-
mo repleti bono sed non potest hoc assequi modo:
Ego suz: expecta me dicit dñs donec veniat regnū
dei. Probandus est adhuc in terris et in multis ex-
ercitandus. Consolatio tibi interdū dabitur sed cor-

Liber

piosa satietas nō concedit. **C**ōfortare igit̃ resto ro-
bustus tā in agendo q̃ in patiēdo nature cōtrariis
Oportet te nouū induere hoīes / et in alterū virū mu-
tari. **O**portet te sepe agere qd non vis / et qd vis ops
te relinq̃re. **N**ō alius placet p̃cellus hēbit quod tibi
placet ultra non p̃ficiet. **N**ō alii dicūt audiet / qd tu
dicis p̃ nichilo cōputabit. **P**etēt alii et accipient tu
petes nec impetrabis. **E**runt alii magni in ore hoīz
de te autē tacebis. **A**liis hoc vel istud cōmittetur tu
autē ad nichil vtile iudicaberis. **N**az p̃pter hoc nā
tura aliq̃s contristabit / et magnū si silens portaue-
ris. **I**n his et similibus multis probari solet fidelis
dñi seruus qualiter se abnegare et in oībus franges
requirit. **U**ix est aliqd tale in quo tñdem mori
diges / sicut non videri et pati q̃ volūtatī tue aduer-
sa sunt: maxime aūt cū discōueniētia et q̃ min⁹ vti-
lia tibi apparēt fieri iubent. **E**t q̃ nō audes resiste-
re altiori p̃tati sub dñio cōstitutus ideo durum tibi
videt̃ ad nutū alteri⁹ ambulare et oē p̃pū sentire
omittere. **S**ed pensa fili horū fructū laborum: cele-
rē finē atq̃ p̃mū nimis magnū: et non habebis ide
grauamē s̃ fortissimū patientie tue solamē. **N**ā et p̃
modica hac volūtate quā nunc spōte deseris habes
bis semp volūtates tuā in celis. **I**bi quippe inueni-
es oē quod volueris: oē quod desiderare potes. **I**bi
aderit tibi rotius facultas boni sine timore amitten-
di. **I**bi voluntas tua vna semper mecum: nil cupiet
extraneū vel priuatū. **I**bi nullus resistet tibi: nemo
de te conqueretur: nemo impediet: nil obuiabit: sed
cuncta desiderata simul erūt p̃sentia: totumq̃ affe-
ctum tuum reficiēs et adimplebunt vsq̃ ad summū.

Tertius.

Ibi reddam gloriā p contumeliā perpeſſa. pallium
laudis pro merore: pro loco nouiſſimo ſedē regni in
ſecula. **I**bi apparebit fructus obedientie: gaudebit
labor: penitētie et humilis ſubiectio coronabit glo-
rioſe. **N**ūc ergo te inclina humiliter ſub oī m manib-
bus nec ſit cure quis hoc dixerit vel iuſſerit: ſed hoc
magnopere curato vt ſiue prelatus ſiue minor aut
equalis aliquid a te expoſcerit vel innuerit p bono
totū accipias ⁊ ſincera voluntate ſtudeas adimplere.
Querat alius hoc alius illud gloriatur ille in illo ⁊
iſte in iſto laudeſq miles mille: tu autem nec in iſto
nec in illo: ſz tūpſi gaude p tēptu/et in mei ſolius
beneplacito ac honore. **H**oc oprandū eſt tibi vt ſiue
per vitā ſiue per mortē de⁹ ſemper in te glorificetur
Qualiter homo deſolatus debeat in manus dei
ſe offerre

Capitulum. lv.

Domine deus ſancte pater ſis nūc et in eternū
benedictus qz ſicut vis factum eſt et qd facis
bonum eſt. **L**etetur in te ſeruus tuus nō in ſe nec in
aliquo alio qz tu ſolus leticia vera tu ſpes mea ⁊ co-
rona mea tu gaudiū meum ⁊ honor me⁹ dñe. **Q**uid
h⁹ ſeruus tuus niſi qd a te accepit etia⁹ ſine merito
ſuo. **T**ua ſūt oīa q dediſti ⁊ q feciſti. **P**aup ſuz ⁊ in
laboribus meis a iuuentute mea ⁊ cōtristabit ania
mea nonnūqz vſq ad lachrymas qñq etia⁹ cōturbaſ
ad ſe ppter imminentes paſſiones. **D**eſidero pacis
gaudiū pacē filiorū tuorū flagito qui in lumine con-
ſolationis a te paſcuntur. **S**i das pacē: ſi gaudiū
ſanctum infundis. erit anima ſerui tui plena mo-
dulatione et deuota in laude tuo. **S**ed ſi te ſubira-
teris ſicut ſepiſſime ſoles: non poterit currere vias

Liber.

mandatorum tuorum/ sed magis ad tundendū pectus
genus incuruant/ quia non est illi sicut heri et nudius
tertius quando splendebat lucerna tua super ca-
put eius/ et sub ymbria alarum tuarum protegebatur a ten-
tationibus irruentibus. **P**ater iuste et semp laudā
de venit hora ut probe seruus tuus. **P**ater aman-
de dignū est ut hora hęc patiat p te aliquid seruus
tuus. **P**ater perpetue venerande venit hora quaz ab
eterno presciebas affuturā ut ad modicum tempus
succubabat foris seruus tuus uiuat vero semper apud
te intus paululū vilipēdat. humiliet et deficiat co-
ram hominibus/ passionibus conteratur et languo-
ribus ut iterū tecū in auroa noue lucis resurgat et
in celestibus clarificetur. **P**ater sancte tu sic ordina-
sti et sic voluisti et hoc factum est qđ ipse precepisti.
Nec est enī gratia ad amicū tuū pati: et tribulari in
mundo pro amore tuo: quotienscūq; a quocūq; et
quomodocūq; id permiseris fieri. Sine consilio et
pudentia tua. et sine causa nichil fit in terra. **B**o-
num michi dñe qđ humiliasti me/ ut discam iustifica-
tiones tuas: et omnes elationes cordis atq; presun-
ptiones adicias. **A**tile michi qđ confusio cooperuit
faciem meā ut te potius qđ homines ad consolandū
requirā. **V**idici etiā ex hoc inscrutabile iudiciū tuū
ex pauescere qui affligis iustum cum impio: sed non
sine equitate et iustitia. **G**ratias ago tibi quia nō pe-
peristi malis meis/ sed attribuisti me verberibus a
moris infligens dolores et imittēs angustias foris
et intus. **N**on est qui me consolet ex oībus que sub
celo sunt nisi tu dñe deus meus celestis medic⁹ ani-
marū/ qđ pcutis et sanas/ deducis ad inferos et re-

Tertius

ducis. **D**isciplina tua super me: et virga tua ipsa me docebit. **E**cce pater dilecte in manibus tuis ego sum sub virga correctionis tue me inclino: pectus dorsum meum et collum tuum ut incurvum ad voluntatem tuam totius sitatem meam. **F**ac me piū et humilem discipulum: sicut bene facere consuevisti/ut ambulem ad omnem nutum tuum. **T**ibi me omnia mea ad corrigendum commendando melius est hic corripere quam in futuro. **T**u scis omnia et singula/et nil te latet in humana conscientia. **A**ntequam fiant nostri ventura: et non opus est tibi ut quis te doceat aut admoneat de his que geruntur in terra. **T**u scis quid expedit ad perfectum meum/et quantum defertur tribulatio ad rubiginem viciorum purgandam. **F**ac mecum desideratum beneplacitum tuum et ne despicias peccaminosam vitam meam: nulli melius nec clarius quam tibi soli notam. **D**am michi domine scire quod sciendum est. hoc amare quod amandum est hoc laudare quod tibi summe placet hoc reputare quod tibi preciosum apparet hoc vituperare quod oculis tuis sordescit. **N**on me sinas secundum visionem oculorum exteriorum iudicare neque secundum auditum aurium hominum imperiorum sententiarum/sed in iudicio vero de visibilibus et spiritibus discernere/atque super omnia voluntatem beneplaciti tui semper ingredi. **F**alluntur sepe hominum sensus in iudicando/fallunt et amatores seculi visibilia tantummodo amando. **Q**uid est homo inde melior/quia reputatur ab homine maior. **F**allax fallacem vanus vanus: cecus cecum: infirmus infirmum decipit dum exaltat: et veraciter magis confundit dum inaniter lausdat. **N**am quantum unusquisque est in oculis tuis. tantum est et non amplius ait humilis sanctus **F**ranciscus

Libere

Quod humilibus insistendum est operibus des-
citur a lummis. Capitulum. lvi.

Non vales semper in feruentiori desiderio
virtutum stare: nec in altiori gradu contem-
plationis sed necesse habes interdum ob originalem
corruptelam ad inferiora descendere et onus corru-
ptibilis vite etiam inuite et cum tedio portare. Quā-
diu mortale corporis geris/tedium senties et graua-
men cordis. Opz ergo sepe i carne de carnis onere
gemere/eo q non vales spiritualibz studiis et diui-
ne contemplationi indefinēter inherere. Tunc expe-
dit tibi ad humilia et exteriora opera cōfugere et in
bonis te actibus recreare aduenium meus et super-
nam visitationem firma pfidentia expectare exitū
tuū ariditatē mētis patienter sufferre/ donec iterū
a me visiteris/et ab omnibus anxietatibz libereris
Nam faciam te laborum obliuisci et interna quiete
perfrui. Expandā corā te prata scripturarū/vt dilas-
tato corde currere incipias viam mandatorum me-
orum et dices. Non sunt condigne passionēs huius
tēpis ad futuram gl'iam que reuelabitur in nobis.

Quod hō non reputet se consolatione dignus sed
magis verberibus reum. Capitulum. lvij.

Domine non sum dignus consolatione tua nec
cum agis quando me inopē et desolatus relinqs. Si
enī ad instar maris lacrimas fundere possem ad huc
cōsolatione tua dignus non essem. Cū nichil dignus
sum q̄ flagellari et puniri: q̄ grauter et sepe te offē-
diz in multis valde delinq. Ego vera penitens rōne
nec minima sum dignus cōsolatione: sed tu clemēs et

Tertius

misericoꝝis q̄non vis perire opa tua: ad ostendendā
diuinitas bonitatis tue in vasa mie tue: etiā preter oē
ppriū in rituz dignaris consolari seruū tuum iuxta
humanū modū. **T**ue em̄ consolationes nō sūt sicut hu
mane confabulationes. **Q**uid egi dñe vt mihi cōfer
res aliquā celestē consolationē. **E**go nichil boni me
egisse recolo: sed sp̄ ad vicia p̄num et ad emendatio
nem pigruꝝ fuisse. **T**erum est ⁊ negare non possum.
Si aliter diceret/ tu staret p̄tra me: et non esset qui
dēfenderet. **Q**uid merui p̄ p̄ctis meis/ nisi infernus
⁊ ignē eternum? **I**n veritate cōfiteor qm̄ dign⁹ sum
oī ludibrio ⁊ cōtemptu: nec decet me in ter deuotos
tuos cōmoriari. **E**t l̄ hoc egre audiam tñ aduersus
me pro veritate p̄ctā mea arguaz vt facilius miam
tuam merear impetrare. **Q**uid dicā reus ⁊ oī p̄fussio
ne plenus. **N**on habeo os loquendi: nisi hoc tñ ver
bus: peccaui dñe peccaui: miserere mei/ ignore mi
chi. **S**ine me paululum vt plangā dolorē meū āteq̄
vadā ad terrā tenebrosā ⁊ opertā mortis cali
gine. **E**t quid tam maxime a reo et misero p̄ctōre re
quiris nisi vt cōteratur ⁊ humiliet se p̄ delictis suis
In vera p̄trictione et cordis humiliatiōe nascit̄ spes
venie/ reconciliat̄ p̄turbata conscientia: reparatur
grā perdita tuetur homo a futura ira et occurrunt
sibi mutuo in osculo sancto deus et penitens anima
Humilis p̄ctōrū contritio: acceptabile tibi est domi
ne sacrificium: longe suauius odorans in conspectu
tuo q̄ thuris incensum. **H**oc est gratum etiā vnguē
tum quod sacris pedibus tuis infundi voluisti: quia
cor contritum et humiliatū nuq̄ desperiisti **I**bi est
loc⁹ refugii a facie ire iūmici: ibi emēdat̄ et abluitur

Libet.

quicquid aliunde contractum est/et inquinatum

¶ De gratia que non miscetur terrena sapientibus.

Epim. lviij.

¶ Alii preciosa est gratia mea non patitur se misceri extraneis rebus/nec consolationibus terrenis. Abicere ergo oportet omnia impedimenta gratie si optas eius infusionem suscipere. **¶** Petite secretum tibi a solo habitare tecum/nullius require fabulationem/sed magis ad deum deuotam effunde precem ut conpunctam teneas mentes/puram conscientiam. Totum mundum nichil extrema/dei vacationem oibus exterioribus antepone. Non enim poteris mihi vacare/et tu transitorio pariter delectari. **¶** A maioris et a caris amicis oportet elongari/ut ab omni temporali solatio mentes tenere priuata. Sic obsecrat beatus apostolus petrus/ut tamquam aduenas et peregrinos hic in mundo se contineant christi fideles. **¶** Quanta fiducia erit morituro/quem nullius rei affectus detinet in mundo. Sed sic segregatum cor habere ab omnibus/eger necdum capit animus nec animalis homo nouit interni hominis libertatem. Sic tamen si vere velit esse spiritualis oportet eum renuciare tam remotis quam propinquis/et a nemine magis cauere quam et seipso. Si temetipsum perfecte viceris cetera facilius subiugabis. Perfecta namque victoria est de semetipso triumphare. **¶** Qui enim se metipsum subiectum tenet ut sensualitas rationi et ratio in cunctis obediat michi/hic vere victor est sui et omnis mundi. Si adhuc apicem scandere gliscis/optas viriliter incipere et securum ad radicem ponere ut euellas et destruas occultam inordinatam inclinationem

Tertius:

Item ad testem et ad omne priuatum et materiale bonum
Ex hoc vico quod homo semetipsum nimis inordinate
diligat pene totum pendet quicquid radicaliter vin-
cendum est. Quo deuicto et subacto malo: pax ma-
gna et tranquillitas erit continuo. Sed quia pauci sibi
ipsi perfecte mori laborant: nec plene extra se tēdūt
propterea in se implicati remanent: nec supra se in spi-
ritu eleuari possunt. Qui autem liber mecum ambulare desi-
derat necesse est ut omnes prauas et inordinatas affecti-
ones suas mortificet atque nulli creature priuato a-
more concupiscantur inhereat.

De diuersis motibus nature et gratie. Cap. lit. 2

Alli diligenter aduerte motus nature et gratie
quia valde contrarie et subtiliter mouentur et
vix nisi a spiritali et intimo illuminato homine di-
scernuntur. Deus quidem bonum appetit et aliquid
boni in suis dictis vel factis pretendit: ideo sub spe-
cie boni multi falluntur. Natura callida est et multos
trahit illa queat et decipit: et semper pro fine habet.
Sed gratia simpliciter ambulat: et ab omni specie
mala declinat: fallacias non pretendit: et omnia pro-
pter deum agit in quo finaliter requiescit.
Natura iuste vult mori: nec premi: nec superari: nec
subesse: nec sponte subiugari. Gratia vero studet
mortificationi proprie: resistit sensualitati: querit sub-
lici: appetit vinci: nec propria vult libertate fugi
sub disciplina amat teneri: nec alicui cupit domina-
ri: sed sub deo semper viuere stare et esse atque propter
deum omni humane creature humiliter parata est
inclinari. Natura pro suo comodo laborat et quid lu-
cri ex alio sibi prouentum attendit. Gratia autem non quid

Libet

sibi vtile et comodū sit sed quod multis p̄ficiat magis considerat. **Natura** libenter honorem et reuerentiam accipit. **Gratia** vero oēm honore et gloriā deo fideliter attribuit. **Natura** p̄uisionē timet et contēptū. **Gratia** autē gaudet pro noīe iesu contumeliā pati. **Natura** oculū amat et quietē corporalē. **Gratia** autē vacua esse non potest: sed libenter amplectitur laborem. **Natura** querit curiosa: se et pulchra et abhorret vilia et grossa. **Gratia** vero simplicib⁹ delectatur et humilibus aspera nō aspernatur: nec vetustis refugit indui pannis. **Natur** respicit tēporalia gaudet ad lucra terrena: tristatur de damno irritatur leui iniurie verbo. **Sed** gratia attendit eterna: non inheret temporib⁹: nec in perditione rerū turbatur neq; verbis durioribus acerbatur: qz thesaurum suū et gaudium in celo vbi nil perit constituit. **Natura** cupida est et libentius accipit q̄ donat: amat propria et p̄uata. **Gratia** autē pia est et cōis: vitat singularia: cōtentatur paucis: beatius iudicat dare q̄ accipere. **Natura** inclinatur ad creatura ad carnem proprias: ad vanitatem et discursus. **Sed** g̃ra trahit ad deum et virtutes: renunciat creaturis: fugit mundū odit carnis desideria: restringit euagationes: erubescit in publico apparere. **natura** libenter aliquod solatium h̃z eternum in quo delectetur ad sensum: **Sed** gratia in solo deo querit consolari et in summo bono sup̄ omnia visibilia delectari. **Natura** totus agit p̄pter lucrum et cōmodum p̄p̄iū: nichil gratis facere pōt: sed aut equale/aut melius aut laudē vel fauorē p̄ benefactis consequi sperat. et multum ponderat iua gesta et dona cōcupiscit. **Gratia** vero nō

Tertius

ipale qrit nec aliud premium q̄ deum soli p merce
de postulat/nec amplius de spaliibus necessarijs de
siderat nisi q̄ tum hec tibi ad assecutionem eternor̄
valeat deseruire. **N**atura gaudet de amicis multis
et propinquis gloriatur de nobili loco ⁊ ortu gñis
arridet potentibus/blanditur diuitibus/ap̄ laudis
sibi similibus. **G**ratia aut̄ et inimicos diligit nec de
amicor̄ turba extollitur/nec locum nec ortū natali
um reputat/nisi virtus maior ibi fuerit fauet magis
pauperi q̄ diuiti/comparitur plus innocenti q̄ pos
senti/congaudet veraci non fallaci exhortatur sem
per bonis meliora carissimata emulari et filio dei p
virtutes assimilari. **N**atura de defectu molestia
cito conqueritur. **G**ratia constanter fert inopiam.
Natura omnia ad se reflectit pro se certat et arguit.
Gratia autē ad deum cuncta reducit vnde origina
liter emanāt. nichil boni sibi ascribit/nec arrogēter
presumit/non contendit nec suam sententiam alijs
prefert sed in omni sensu et intellectu eterne sapien
tie ac diuino examini se submittit. **N**atura appetit
scire: et noua: secreta audire vult exterius appare
re et multa per sensus experiri desiderat agnosci
et agere vnde leus ⁊ admiratio procedit. **S**ed gra
non curat noua nec curiosa percipere q̄ totum hoc
de vetustate corruptionis est ortum: cum nihil nouū
durabile sit super terram. **P**ocet itaq̄ sensus restrin
gere vanam complacentiam et ostentationē deu
tare. laudanda et digne miranda humiliter abicon
dere et de omni re ei de omni scientia vilitatis fru
ctum atq̄ dei laudes et honorem querere. **N**ō vult
tenec sua predicari/seq̄ deum in donis suis optat

Libet

benedict: qui cuncta ex mera caritate largitur. Hec gratia supernaturale lumē et quoddam dei spāle donum est et pōne electorum signaculū et pignus salutis eterne: q̄ hoīem de terrenis ad celestia amanda sustulit et de carnali spiritualē effecit. Quādo igitur natura amplius premitur et vincitur tanto maior gratia infunditur et quotidie nouis visitationib⁹ interior homo secundum imaginem dei reformatur. **D**e corruptione nature et efficacia gratie diuine

Capitulum. lx.

Domine deus me⁹ qui me creasti ad imaginē et similitudinem tuam cōcede mihi hanc gratiam quam ostendisti mihi tam magnam et necessariam ad salutem vt vincam pessimam naturam meam trahentem ad peccata et in perditionem. Sensio enim in carne me legē peti p̄tradicētem legi mētis mee et captiuū me ducentē ad obediendū sensui in multis nec possum resistere passionib⁹ eius nisi assistat tua sanctissima g̃ra cordi meo ardentem infusa. Opus est gratia tua: et magna gratia vt vincatur natura ad malū semper prona ab adolescētia sua. Nam per primum hoīem ad idā lapsa et viciata p̄ peccatum in omnes hoīes dena hui⁹ macule descendit vt ipsa natura que bona et recta a te cōdita fuit pro vicio iam et infirmitate corrupte nature ponatur eo q̄ motus eius sibi relictus ad malū et inferiora trahat. Nam modica vis que remansit est tanquā scintilla quedam latens ī cinere. Hec est ipsa ratio naturalis circūfusa mana caligine adhuc iudiciū habens boni et mali. veri falsiq̄ distantiam. Licet impotens sit adimplere omne quod approbat. nec

Tertius

pleno iam lumine veritatis/nec suauitate affectuorum suarum potitur. **H**inc est deus meus/qui condeletor legi tue secundum interiorum hominem sciens mandatum suum fore bonum iustum et san- tum arguent enim contra me malum et peccatum: fugiendum: carne autem seruo legi peccati dum magis sensualitati obedio quam rationi. **H**inc est quod velle bonum michi adiacet/perficere autem non inuenio. **H**inc sepe multa bona propono/sed quia gratia deest: ad adiuuandum infirmitatem meam ex leui resistentia resilio et deficio. **H**inc acciditque via perfectionis agnoscere et qualiter agere debeam clare satis video seu proprie corruptionis pondere pressus ad perfectiora: non assurgo. **Q**uia maxime est michi necessaria domine gratia tua/ad inchoandum bonum/ad perseverandum et ad perficiendum. Nam sine ea nichil possum facere/omnia autem possum in te confortante me gratia. **O**vere celestis gratia/sine qua nulla sunt propria merita/ nulla quoque dona nature ponderanda. Nichil artes/nichil diuitie/nichil pulchritudo vel fortitudo/nichil ingenium vel eloquentia valent apud te domine sine gratia. Nam dona nature bonis et malis sunt communia electorum autem proprium donum est gratia siue dilectio qua insigniri digni habentur vita eterna. **T**antum eminet hec gratia/ut nec donum prophetie/nec signorum operatio/nec quantalibet alta speculatio aliquid elimetur sine ea. **S**ed neque fides/neque spes neque alie virtutes sibi acceptae sunt sine caritate et gratia. **B**eatissima gratia que pauperem spiritu virtutibus diuitem facis et diuitem multis bonis humilem corde reddis. **V**eni descende ad me: reple me mane consolati-
one tua: ne deficiat pro lassitudine et ariditate men-
tus.

Libr

Me anima mea. Obsecro dñe vt inuentam gratiam
in oculis tuis sufficit enim michi gratia tua ceteris
non obtentis que desiderat natura. Si fuero tenta-
tus et vexatus tribulationibus multis non timebo
mala dum mecum fuerit gratia tua. Ipsa fortitudo
mea ipsa consilium conferi et auxiliū. **F**unctis hosti-
bus potentior est et sapientior vniuersis sapientibus
Magistra est veritas/doctrina discipline/lumen cor-
dis solamen pressure/fugatrix tristitie/ablatrice tis-
moris/nutrix deuotionis/productrice lachrymarum
Quid sum sine ea nisi aridum lignum et stirps inuti-
lis ad euicendum Tua ergo me dñe gratia semp pre-
ueniat et sequatur: ac bonis opib⁹ iugiter preste-
e intentum per iesum christum filium tuum. Amen.
Quod nos ipsos abnegare/et christum imitari de-
bemus per crucem. Ep̃m. lri.

Illi quantum ad te valet: tantum in me pote-
ris transire. Sicut nichil foris concupiscere in-
ternam pacem facit: sic se interius relinquere deo cō-
iungit. **H**olo te ad discere perfectam abnegationem
tui in voluntate mea sine contradictione et querela
Seque me ego sum via veritas et vita. Sine via nō
itur/sine veritate non cognoscitur/sine vita non vi-
uitur. Ego sum via quā sequi debes/veritas cui cre-
dere debes/vita quem sperare debes. **E**go sum via
inviolabilis/vitas infallibilis/vita interminabilis
Ego sum via rectissima: veritas sup̃ma: vita vera:
vita beata: vita increata. Si manseris in vita mea
cognosces veritatē/et veritas liberabit te et appre-
hendes vitam eternam. Si vis ad vitam ingredi:
erua mandata. Si vis veritatem cognoscere crede

Tertius:

michi. Si vis perfectus esse / vñde omnia. Si vis esse
discipulus meus: abnega te metipsum. Si vis beatā
vitā possidere / presentem vitā contenne. Si vis
exaltari in celo: humilia te in mundo. Si vis regna
re mecum porta crucez mecum. Soli enī serui crucis
inueniunt viā beatitudinis ⁊ vere lucis. Dñe iesu
chuste: quia acta est via tua et mundo despecta do-
na michi tecum mundi despectū imitari. Non enim
maior est seruus domino / nec discipulus supra ma-
gistrum. Exerceat seruus tuus in via tua: q̃ ibi est
salus mea: et sanctitas vera. Quicquid extra eam le-
go vel audio non me recreat / nec delectat plene. Si
li quia hec scis et elegisti omnia. beat⁹ eris si feceris
ea. Qui habet mandata mea et seruat ea: ipse est q̃
diligat me: et ego diligā eū: ⁊ manifesto me ipsum et
faciam eum confedere mecum in regno patris mei.
Domine igitur sicut dixisti ⁊ promissisti: sic vtioz mi-
chi promereri cōtingat. Suscepi de manu tua crucē
portabo eam vsq; ad mortem sicut imposuisti mihi.
Vere vita boni monachi crux est: sed dur paradisi
ceptum est retro abire non licet nec relinq̃re oportet.
Eya frater pgamus simul: iesus erit nobiscum
propter iesum suscepimus hanc crucem: propter iesum
perseuerem⁹ in cruce. Erit adiutor noster qui
est dur noster et precessor. En rex noster igreditur
ante nos / qui pugnabit pro nobis. Sequamur viri-
liter nemo metuat terrores. simus parati mori for-
titer in bello: nec inferamus crimen glorie nostre vt
fugiam⁹ a cruce.

N Quod homo nō sit minus delectus quando
in aliquos labitur defectus.

Ap̃s. lxxj
l. iii.

*vita mo-
nachi.*

Liber

Fili magis placent mihi patientia et humilitas in aduersis quam multa consolatio et deuotio in prosperis. Et quod te contristat paruū factū contra te dictum: Si amplius fuisset commoueri non debuisses: sed nunc dimitte transire: non est primum nec novum: nec vltimum erit si diu vixeris. Satis viridis es quod diu nil obuiat aduersi bene etiam consulis: et alios nosti roborare verbis: sed cum ad ianuam tuam venit repentina tribulatio deficiis consilio et robore. Attende magnam fragilitatem tuā qua sepius experiris in modicis obiectis. Tamē pro salute tua ista fiunt. cum hec et similia contingunt. Pone ut melius nosti ex corde et si te tetigit non tū deiciat nec diu implicet. Ad minus sustine patienter: si non potes gaudenter. Etiam si minus libenter audis et indignationē sentis. Repime te nec patiaris aliquid inordinatum ex ore tuo exire vnde paruuli scandalizentur. Cito conquiescet cōmorio excitata/ et dolor interius reuertente gratia dulcorabitur. Adhuc viuo ego dicit dñs iuuare te parat et solito amplius consolari: si confusus fueris mihi et deuote inuocaueris. Animi equior esto et ad maiorem sustententiā accingere. Non est totum frustratū/ si te sepius percipis tribulatum vel grauitus tantatum: Homo es et non deus/ caro es et non angelus. Quomodo tu posses semper in eodē statu virtutis permanere quando hoc defuit angelo in celo/ et primo homini in paradiso/ qui non diu steterunt? Ego sum qui merentes eligo sospitare/ et suam cognoscētes infirmitatē ad meā prouehere diuinitatē Domine benedictū sit verbum tuū dulce sup mel et fauū ori meo. Quid face-

Tertius

rem in tantis tribulationibus et angustissimis meis nisi me confortares tuis sanctis sermonibus? Dummodo tandem ad portum salutis perveniam quid cure est que et quanta passus fuero? Da finem bonum da felicitatem ex hoc mundo transitum. Memento mei deus meus et dirige me recto itinere in regnum tuum. Amen.

¶ De altioribus rebus et occultis iudiciis dei non sicut audis.

Capitulum. lxxiiij

Ergo caueas disputare de altioribus materiis et de occultis dei iudiciis. Cur iste sic relinquitur et ille ad tantam gratiam assumitur/ cur etiam iste tantum affligitur et ille tam erime et exaltatur. Ista omnem humanam facultatem excedunt/ nec ad investigandum iudicium divinum ulla ratio prevaleat vel disputatio. Quando ego hic tibi suggerit inimicus/ vel etiam qui dam curiosi inquirunt homines: responde illud prophete. Iustus es domine et rectum iudicium tuum. Et illud Iudicia domini vera iustificata in semetipsa Iudicia mea metuenda sunt non discutienda: quia humano intellectui sunt incomprehensibilia. Noli etiam inquirere vel disputare de meritis sanctorum quis alio sanctior aut quis maior fuerit in regno celorum. Talia generant sepe lites et contentiones inutiles nutriunt quoque superbiam et vanam gloriam unde oriuntur invidie et dissensiones dum ille illum sanctum et alius alium conatur superbe preferre. Talia autem velle scire et investigare nullum fructum afferunt/ sed magis sanctis displicent quia non sum deus dissensionis/ sed pacis. que pax magis in humilitate vera quam in propria exaltatione consistit. Quidam zelo dilectionis trahuntur ad hos vel ad illos ampliori affectu/ sed hi

Libert

mano potius q̄ diuino. **E**go sum qui cunctos con-
didi sanctos: ego donauī gratiā ego prestiti gloriā
ego noui singulorū merita/ego preueni eos in bene-
dictionibus dulcedinis mee/ego prescui dilectos
ante secula: ego eos elegi de mūdo nō ipi nos preele-
gerunt: ego vocauī per gratiam: attraxi per miseri-
cordiam ego p̄duxi eos p̄ tētationes varias: ego in-
fudi consolationes magnificas ego dedi perseveran-
tiam/ego coronaui eorū patiētīā/ego primū ⁊ nouis-
simū agnosco/ego oēs inestimabili dilectione am-
plector: ego laudandus sum in omnib⁹ sanctis meis
ego sup̄ oīa benedicēd⁹ sum ⁊ honorād⁹ in singulis
quos sic gloriose magnificaui et predestinaui sine
vllis precedētib⁹ propriis meritis. **Q**ui ergo vnū
de minimis meis contempserit: nec magnum ho-
noratiquia pusillum et magnum ego feci. **E**t qui de-
rogat alicui sanctoris: derogat mihi ⁊ ceteris omni-
bus in regno celorum. **O**mnēs vnū sunt per carita-
tis vinculum: idē sentiunt: idē volūt: et oēs in vnus
se diligūt. **A**d huc autem quod multo altius est pl⁹
me q̄ se et sua merita diligunt. **N**am supra se rapti
et extra ppriam dilectionem tractitoti in amorem
mei pergunt in quo et fruiue quiescunt. **N**ihil est
quod eos auertere possit aut deprimere. quippe qui
eterna veritate pleni igne ardescunt in extinguibilib⁹
caritatis. **A**ceant igitur carnales et animales ho-
mines de sanctorum statu differere. qui non norunt
nisi p̄iuata gaudia vlligere. **D**emūt et addunt pro
sua inclinatione nō prout placet eterne veritati. **I**n
multis est ignorantia eorum maxime qui parū illū-
minati raro aliquē perfecta dilectatione spiritali.

Tertius

colligerentur. Multi adhuc naturali affectu et humana amicitia ad hos vel ad illos trahuntur: et sicut in inferioribus se habent: ita et de celestibus imaginantur. Sed est distantia incomparabilis quam imperfecti cogitant et quam illuminati veri per revelationem supernam speculantur. **C**ave ergo illi de istis curiose tractare que tuam scientiam excedunt: sed hoc magis satage et intende ut vel minimus in regno dei et queas inveniri. Et si quispiam sciret quis alio sanctior esset vel maior haberetur in regno celorum quod et hec notitia prodesset nisi se ex hac cognitione coram me humiliaret: et in maiorem nois mei laudem exurgeret. Multo acceptius deo facit qui de peccatorum suorum magnitudine et virtutum suarum paruitate cogitat: quam is qui de eorum maiestate vel paruitate disputat. **M**elius est sanctos devotis precibus et lachrymis exorare et eorum gloriosa suffragia humili mente implorare: quam eorum secreta vana inquisitione persequari. Illi bene et optime contentantur: si homines scirent contentari et vaniloquia sua compescere. **N**on gloriantur de propriis meritis quippe qui sibi nil bonitatis ascribunt sed totum michi quoniam ipsis cuncta et infinita caritate mea donavi. **T**anto amore divinitatis et gaudio super effluviis repletur ut nichil eis desit glorie/nichilos possit deesse felicitatis. **O**mnes sancti quanto altiores in gloria: tanto humiliores in seipsum et michi viciniore et dilectiores existunt. Ideo quod habes scriptum quia mittebant coronas suas ante deum et ceciderunt in facias suas coram agno et adoraverunt viventem in secula seculorum. **M**ulti qui

*in vocat
sanctos*

Liber.

dem querunt quis maior sit in regno dei: qui ignorant an cum minimis erit digni computari. **M**agnū est vel minimum esse in celo vbi omnes magni sunt: quia oēs filij dei vocabuntur et erunt. **M**inimus erit in mille et peccator centum annorū mouet. **N**ū enī quererent discipuli quis maior esset in regno celorum: tale audierunt responsum. **N**isi conuersi fueritis et efficiamini sicut paruuli non intrabitis in regnum celorum. **Q**uicunq; ergo humiliauerit se sicut paruulus iste: hic maior est in regno celorū. **N**e eis qui cū paruulis humiliare se spōte dedignant: quoniam humilis ianua regni celestis eos non admittit intrare. **E**t etiam diuitibus qui habent hic consolationes suas: quia pauperibus intrantibus in regnum dei ipsi stabunt foris euulantes. **G**audete humiles et exultate pauperes: quia vestrum est regnū dei: si tamen in veritate ambulatis.

¶ Quod omnis spes et fiducia in solo deo est figenda.

¶ Capitulum. lxiiij.

Domine que est fiducia mea quam in hac vita habeo aut quod magis solatium meū ex omnibus apparentibus sub celo. **N**onne tu dñe deus meus cuius mē non est numerus **U**bi michi bene fuit sine te: aut quando male esse potuit presente te. **M**alo pauper esse propter te q̄ diues sine te. **E**li go potius tecum in terra peregrinari q̄ sine te celum possidere. **U**bi tu ibi celum/atq; ibi mors et infernus vbi tu non es. **T**u michi in desiderio es: et ideo post te gemere et clamare et exorare necesse est. **I**n nullo deniq; possum bene considerare qui necessitatibus auxilietur opa tuis: nisi i te solo deo meo

Tertius

Tu es spes mea et fiducia mea tu consolator meus
et fidelissimus in oibus. **D**es que sua sunt querunt
tu salutem meam et pfectum meum solummodo prendis et
oia in bonum mihi conuertis/etiam si varijs tempta-
tionib⁹ et aduersitatibus exponas. **H**oc totum ad vti-
litatem meam ordinas qui mille modis dilectos tuos
probare consueuisti. **I**n qua probatione non minus de-
ligi debes et laudari quam si celestibus consolationib⁹
me repleres. **I**n te ergo domine de⁹ pono totam spem
meam et refugium in te omnem tribulationem et angustiam
meam constituo/qui totum infirmum et instabile inuentum
quicquid extra te aspicio. **N**on enim proderunt multi
amici neque fortes auxiliarij adiuuare poterunt/neque li-
ber doctorem consolari/nec aliqua preciosa substā-
tia liberare/nec locus aliquis secretius contutari si
tu ipse non assistas: si uues: consoles: consolaberis: in-
struas et custodias. **V**ia namque que ad pacem videtur
esse/et felicitatem habendam: te absente nihil sunt
nichilque felicitatis in veritate conferunt. **F**inis ergo
omnium bonorum altitudo vite et profunditas omni-
eloquiorum tu es et in te super omnia sperare for-
tissimum solacium seruorum tuorum. **A**d te sunt oculi mei
in te confido deus meus misericordiarum pater. **B**en-
dic et sanctifica animam meam benedictione celesti ut fi-
at habitatio seta tua et sedes eterne glorie tue ni-
hilque in templo tue dignitatis inueniatur quod ocul-
os tue maiestatis offendat. **S**ecundum magnitudinem
bonitatis tue et multitudinem miserationum tuarum
respice in me et exaudi orationem pauperis seruus
tui longe exultantis in regione ymbre mortis. **P**ro

Libet.

tege et conserua aiam seruuli tui inter tot discrimina
na vite corruptibilis: ac comunicante gratia tuabis
rige per via pacis ad patriam perpetue claritatis

ExPLICIT tertius liber. Incipit liber quartus.

De uota et hortatio ad sanctam corporis christi
comunione **D**ox christi.

Venite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onera
ti estis et ego reficiam vos dixit dñs
Panis quē ego dabo: caro mea est p̄
mūdi vita. Accipite ⁊ comedite hoc ē
corp⁹ meū qđ p̄ vobis tradet hoc sa
cra i meā p̄memorationē. Qui mādu
cat carnē meā ⁊ bibit meū sanguinē in me manet et
ego in illo. Verba que ego locutus sūz vobis spūs
et vita sunt.

Cum quanta reuerentia christus sit suscipiendus

Capitulum primum

Nec sunt verba tua christe veritas eterna Quis
non vno tempore prolata nec vno in loco cons
cripta. **P**er ergo tua sunt verba gratanter michi et
fideliter cunctis sunt accipienda. **T**ua sunt et tu ea
protulisti: et mea quōq; sunt quia p̄ salute mea edis
disti. **L**ibenter suscipio ea ex ore tuo/ vt arctius inse
rantur cordi meo. **E**xultant verba tante plenitudinis ple
na dulcedinis et dilectionis/ sed terrent me delicta
propria/ ad capiēda tanta mysteria me reuerberat
impura conscientia. **P**rouocat me dulcedo ver
borum tuorum te donet me multitudo viciorum
meorū. **T**ubes et fiducialiter ad te accedā si tecū ve
lim habere partē vt in immortalitatis accipiam alimōs